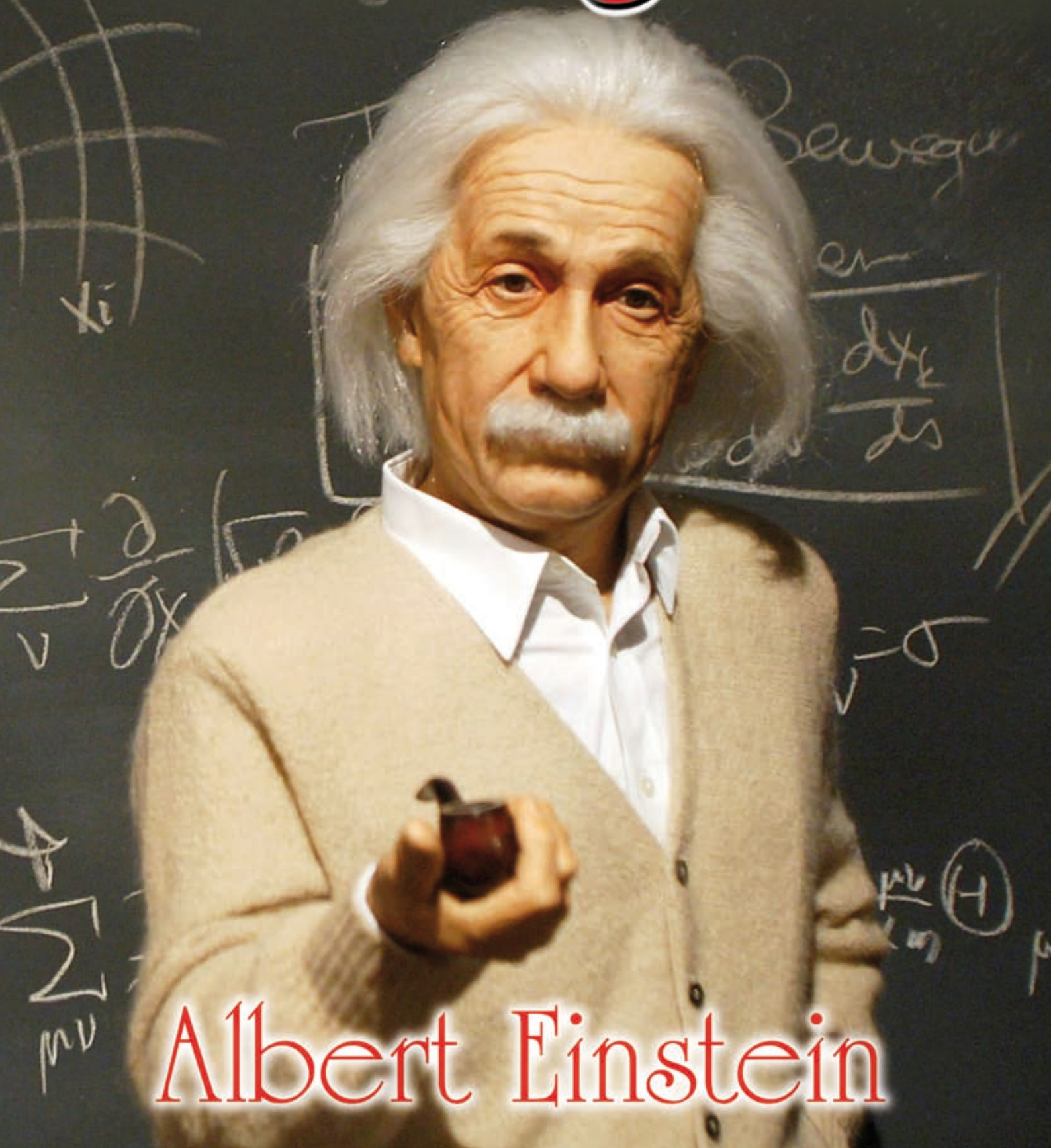

Jó Pajtás

Albert Einstein

33

Jó Pajtás

A jövő heti
Jó Pajtás címlapja
és posztja

A 7 képe

A képen nem Gergely Jóska vagy Lakatos Jován, nem is Jaroslav Pap vagy Dragiša Savić barátunk látható, még csak nem is Schmidt Egon tanár úr, de bármelyikük lehetne. Hiszen azokkal, akik a természetet járják, megfigyelik és fotózzák hajnali derengésben, tűző napon vagy éppen hóviharban – ilyen mókás pillantok is előfordulhatnak...

Máris érkeznek a benevezések

Javában folynak az előkészületek a Jó Pajtás kúlai sakkturnájára

Megelégedéssel vették tudomásul tartományunk általános iskoláiban, hogy a 2010/2011-es tanévben is megszervezi a Jó Pajtás szerkesztősége a hagyományos sakkturnát. A meghívókat, a tájékoztatókat az érdekeltek – remélhetőleg – idejében megkapták, és felkészülhettek a november 13-i kúlai találkozóra. A Petőfi Brigád iskolában, pontosabban a mellette levő sportcsarnokban lesz a vetélkedő a már megszokott menetrend szerint. Ezen, a sorrendben 35. sakkversenyünkön is mintegy kétszáz résztvevőre számítunk, legalábbis erre lehet következtetni a váratlanul nagy érdeklődésből. Telefonon jóval a határidő lejárta (november 3-a) előtt a múlt hét közepéig (lapzártáig) 14 iskola jelentette be részvételi szándékát,

sőt a petrőci Jan Čajak iskolából már a név szerinti végleges nevezést is beküldték (ez egyébként november 9-ig kell megtenni).

Most is egyéni versenyen, hétfordulós svájci rendszerben mérik össze tudásukat Vajdaság sakkreménységei. Az általános iskolák akár egy tanulót is benevezhetnek, de mivel az egyéni teljesítmények összegezésével a csapatok sorrendje is kialakul, több résztvevő szerepeltetésével nagyobbak az esélyeik. Külön versenyeznek a fiúk és a lányok, és legtöbb öt fiút, valamint három lányt jelenthetnek be egy iskolából. Az alsósok és felsősök teljesítményét külön értékeljük, s az egyéni, valamint a csapatgyőztesek serleget, a legjobban helyezettek érmet, oklevelet és alkalmi ajándékot kapnak. A résztvevők sakk-

felszerelést és sakkórát is visznek magukkal Kúlára. Csak az útiköltséget fedezik, az ellátásról (reggeli, ebéd), a díjakról és egyébektől a szervező, a Jó Pajtás és a Magyar Szó szerkesztősége gondoskodik.

A verseny védnökségét **Svetozar Bukvić** elnökkel az élén a kúlai község vállalta, az előkészületeket pedig **Blaskó Erzsébet** iskolaigazgató koordinálásával a helybeli és a sziváci sakkszervezők végzik a tapasztalt **Žarko Dragaš** vezetésével.

Az érdekeltek a 064/277-43-64-es telefonon is értesülhetnek a részletekről, a végső, név szerinti benevezéseket pedig november 9-ig juttassák el a

szerk@jopajtas.info

e-mail-re vagy postán

Jó Pajtás szerkesztősége
21000 Novi Sad
Vojvode Mišića 1.

címre.

P. J.

Blaskó Erzsébet

Žarko Dragaš

Versenyünk támogatója

Dosztán Kft.
Liszt Ferenc utca 11.
21480 Szenttamás
dostan@eunet.rs

A nevetés úgy terjed, mint a vírus

Szeretünk nevetni, de nem is gondoljuk, milyen jó hatással van a szervezetünkre. Olvastam, hogy a nevetés aktivizálja az immunrendszert, boldogsághormonokat szabadít föl, lendületbe hozza a vérkeringést, csillapítja a fájdalmat, leépíti a stresszt, föloldja a lelki feszültséget, kalóriát éget el...

Egy svájci orvos szerint a nevetés fertőző egészség!

Az óbecsei Sever Đurkić iskola tanulóinak nem kell holmiféle nevetető klubokba járniuk, amilyeneket szerte a nagyvilágban alakítottak, hogy az arra rászoruló eddék a nevetőképességüket. Elég, ha elmennek az iskolába, s a tréfacsinálók megnevettetik a társaságot. Elég, ha csak egymásra néznek, máris nevetnek, nevet az egész osztály. S ha a tanár megkérdezi tőlük, hogy most min derülnek, tényleg nem tudják...

Az iskola magyar szaktantermében erről beszélgetünk Zapletán Erika magyartanár nő tanítványaival: **Sárvári Árpáddal, Sinkovics Tamással, Horvát Lenkével, Mihajlović Lázárral, Harkai Rékával, Horvát Evelinnel, Kiss Viktorral és Varga Krisztiánnal.**

Arra a kérdésemre, ki a tréfacsináló az osztályban, kórusban vágják rá: Árpi. Ahogyan ő mondja, bedob egy jó viccet, s máris nevet az osztály.

– Szeretem jó kedvre deríteni a társaimat, persze én is velük együtt nevetek – kezd a mesélésbe Árpi.

Kár, hogy nem hangos a Jó Pajtás! Egy nevetőklub semmi ez mellett. S mikor a TV2 Mónika shaw-jának humoros részeit ecseteli, még csak akkor tör ki igazán az osztályban a nevetés.

– Nagyon tetszenek a humoros filmek is – folytatja Árpi –, jókat lehet rajtuk nevetni. De a Mónika-shaw mindent fölülmúl. Egyik adásban azon vesztek össze a cigányasszonyok, ki ette meg a másik zsíros kenyerét. Ezt követte a székdobálás, a káromkodás, úgyhogy a rendőröknek kellett közbeavatkozni...

Tamás órákon is jókat szokott nevetni.

– Megtörtént, hogy órán valaki hátul elkezdett hümmögni – mondja Tamás –, s ez már elég arra, hogy a társa elnevesse magát. Végül már mindannyian hahotázunk, mert a nevetés úgy terjed, mint a vírus.

Szerbórán éppen a dolira készültünk, és Albert nem tudott valamit. Magyarul mondta, hogy majd megtanulja. Mivel a tanár nő nem tud magyarul, nem értette. Ezen valaki elkezdett nevetni, s aztán az egész osztályra ráragadt. Kirándulásokon is jókat lehet nevetgélni. A tavasszal Apatinba utaztunk, és még mindig emlékszem, mikor a sörgyár előtt mentünk el, elkiáltottam magamat: – Menjünk be sörözni! Ne is mondjam, az egész busz röhögött.

Lenke szerint is a nevetés egészséges, s futótűzként terjed, nem lehet abbahagyni.

– Ha ránk jön a nevetés – mondja –, nem tudunk leállni. Ha ez órán történik meg, a ta-

nárnő csak annyit mond, hogy de jó kedvünk van, s néha ő is nevet velünk együtt. Tavaly olvastuk Karinhy Frigyes Röhög az egész osztály című elbeszélését. Cédulákat ragasztgattunk a hátunkra: Szamár vagyok, Stréber... föliratokkal. Magyarórán eljátszottuk a történetet, s a hátunkon hagytuk a cetliket. Egész délután így rohángáztunk a folyosókon... Ne is mondjam, jó buli volt: nevettek rajtunk a másik osztályok, mi meg azon mosolyogtunk, hogy rajtunk nevetnek.

– Törliórán egyszer az arabokról tanultunk – meséli Viktor –, s a táblára az avarok szó volt fölírva, s ezen neveltünk. Magyaróra előtt néha eldugjuk egymás táskáját, s jókat derülünk azon, hogy a gazdája nem találja. Végül azért előadjuk... Otthon meg a nagymamával szoktam jókat nevetni, az interneten található viccekkel szórakoztatom.

– Máskor meg – teszi hozzá Krisztián –, amikor a vazallusokról tanultunk, a tábláról Árpi úgy olvasta, hogy vazelinok. Valaki elkezdett nevetni, s tényleg úgy terjed a nevetés, mint a tűz. Még a tanár nő is megmosolyogta...

– Mi meg Ki mit tud?-ot szervezünk oszi-órán – kapcsolódik a beszélgetésbe Evelin. – Ott aztán jókat lehet nevetni! Különféle búvészmutatványokat adnak elő a fiúk, vicceket mesélünk, táncolunk...

Lázár is szeret nevetni. Igaz, ha rajta derülnek, az már nem esik jól, de...

– Nagyon szeretünk nevetni – folytatja Lázár a nevetéssel kapcsolatos eszmefuttatást –, különösen, ha valaki hülyéskedik. Azon nevet az egész osztály. Egyszer magyarórán nem jól mondtam valamit, kinevettek. Rosszul esett, hogy nevettek rajtam, de aztán én is együtt nevettem a többiekkel. Jó nevetni, nem is lehet kibírni, ha valamilyen érdekes dolog történik, hogy ne nevéssünk.

Otthon Réka a kis Bogár, mert szeret tréfálkozni, nevetni.

– Van egy játékos kedvű, Bogár nevű kiskutyánk, kis bohókás, érdekes, s innen az én becenevem – vallja be Réka. – Mi otthon is sokat nevetünk, nemcsak az iskolában. Szeretjük a humoros filmeket, meg én a Jó Pajtásban megjelenő viccekkel is szórakoztatom anyukámat.

Konc Erzsébet

Társak, padtársak

Legtöbbünk már az első napon rátalál arra a valakire, akivel a következő évek szinte minden egyes napját megosztja. Véletlen lenne, ki mellett foglalunk helyet, vagy bizonyos tényezők alapján döntjük el, ki-vel osztozunk a padon? Nem is tudjuk, viszont tény, hogy a padtársunk egyben a barátunk is lesz, vele osztunk meg minden jót és rosszat, kihúzzuk egymást a bajból, jókat lehet együtt nevetni és pusmogni is, ha a tanár nem figyel oda. Aztán jön a szünet, amit úgyszintén együtt töltünk el, néha közösen csináljuk meg a házit, és sokszor a tanítás után is találkozunk. Sokszor nem is tudatosul bennünk, mennyire jó, hogy van padtársunk, s olyan, amilyen. De ha néhány napot nélküle kell végigülnünk, rájövünk, a napok mennyire unalmasak és üresek nélküle.

A szabadkai Sonja Marinković iskola tanulói, a hatodikos **Perčić Doris** és **Lőrinc Alexandra**, a hetedikos **Gandis Dianna** és **Póciók Andrea**, valamint a nyolcadikos **Maluscsik Laura** és **Toldi Violetta** évek óta együtt koptatják a padot. Őket kérdeztük arról, mit jelent egymás padtársának lenni.

– Amióta iskolába járunk, padtársak vagyunk – kezdi Violetta. – Emlékszem, az udvaron Laurával találkoztam össze elsőként az osztályból, megismerkedtünk, és egy padba ültünk le.

– Igen, és már az első pillanatban a legjobb barátnak tekintettük a másikat, olyan érzés volt, mintha már korábbról ismernénk egymást. Rögtön megvolt az összhang közöttünk. Azóta barátnők és padtársak is vagyunk – mondja Laura.

Violetta szerint mindig segíteni kell a padtársunkat, megosztani a másikkal a könyvet, sügni neki feleléskor. Laurával néha még a

házit is együtt csinálják vagy közösen tanulnak. Laura szerint nagyon rossz lenne, ha nem lehetnének egymás padtársai, az órák sokkal unalmasabbak lennének, és nehezebbek is, és bár mástól is kölcsön lehet kérni a vonalzót, a többiekkel már nincs annyi közös témájuk, mint amennyit ők ketten beszélgetni tudnak. Ahogy mondják a lányok, nem lehet olyanul együtt ülni, akivel nem vagyunk jóban, legalábbis az ő osztályukban nincs ilyen. Ha valakik össze is vesznek, valamelyik átül egy másik padba, és ezzel megoldják a dolgot, de velük az elmúlt évek során egyszer sem történt ilyen.

Dianna és Andrea amellett, hogy együtt koptatják a padot, úgyszintén első osztály óta barátnők. A középső sor második padjában ülnek, szinte közvetlenül a tanárok szeme előtt.

– Már alsóban is egy padba ültetett minket a tanító nénink, ötödikben pedig a tanárok szabták meg, ki hova üljön – mondja Dianna, ám Andrea kiegészíti azzal, hogy rögtön össze is barátkoztak.

– Szerintem véletlenszerűen alakul ki, hogy végül ki lesz a padtársunk, ezzel együtt a barátnők is. Ha pedig ketten nem jönnek ki jól, akkor szétülnek, a barátság meg megszakad vagy ki sem alakul – véli Dianna.

– Úgy érzem, mi jó padtársak vagyunk – állítja Andrea. – Rossz is lenne, ha nem ülnénk egymás mellett, de néha azért megtörténik. Most magyarórán is szét lettünk ültetve, mert a fiúk beszélgettek.

Mint mondják, ők csak akkor szoktak beszélgetni, ha valami kérdeznivalójuk van a másiktól, egyébként hallgatnak órán, mert a tanárok ismét csak szétültetnék őket, pár szó pedig nem éri meg, hiszen ragaszkodnak egymáshoz. Néha együtt tanulnak, telefonon is

hallják egymást iskolán kívül, és az órák közti szüneteket is együtt töltik. A jó padtárs szerintük kiáll a másikért, nem árulkodik, segítőkész és kedves, de fontos az is, hogy tudjanak együtt nevetni és barátok legyenek.

Doris és Alexandra is már az első pillanatban egymásra találtak. Doris két héttel később érkezett meg az első osztályba, Szandi pedig rögtön tudta, Dorisban meglette a barátnőjét. Szerintük nem a véletlen alakítja ki a padtársakat, hanem valamilyen jelek, benyomások alapján választjuk ki egymást, azt, aki a barátnők is lesz.

– Úgy emlékszem, kedves, szép arccal nézett rám Szandi, lehet, hogy emiatt volt, hogy már az első napokban rengeteg időt töltötünk együtt. Hamar megismerkedtünk, és barátnők lettünk – meséli Doris.

– Én egyedül ültem. Az osztályból senki sem volt, akivel szívesen megosztottam volna a padot. A fiúk egymással barátkoztak, a másik lányról meg látszott, hogy nem tudnék vele jól kijönni. Aztán jött Doris, és éreztem, hogy ő jobban hasonlít hozzám. Látszott, hogy jó barátok leszünk – emlékszik vissza Szandi.

A lányok szerint nincs különbség a fiú- és lánypadtársak között. Doris szerint egy fiú mellett ülni is ugyanolyan jókat lehet szórakozni, sőt egyesekkel talán még ugyanolyan erős barátság is kialakulhat, mint amilyen két lány között van. A fiúk egymás között pedig ugyanolyan ragaszkodóak, mint a lányok. Szandi és Doris az évek folyamán külön jelbeszédet alakítottak ki maguknak, s feleléskor ezzel segítenek egymásnak. Senki nem ismeri a kézjeleiket, de ők tökéletesen megértik egymást. Ők már igazi társak.

Sztojánovity Livia

Verőfényes őszi napokon

A kora őszi időszakban még a vízparton lesik a repülő rovarokat a tavi és a kecskebékák, s néha brekegni is halljuk őket. A zöld levelibékák viszont szeptemberben és október elején még gyakran hallatják a hangjukat. A fűzfágon vagy nádszálon ülő kis békák színe őszre a szép fűzöldről nemegyszer sárgásbarnára változik. Október második felében azonban már rendszeresen a fű között találjuk őket, amint téli pihenőhely után kutatnak.

Verőfényes őszi napokon rengeteg rovar repül a víz körül. Tarka szitakötők vadásznak a levegőben, s ha elfáradnak, valamelyik nádszálla telepednek pihenni. A horgászok tanúsíthatják, hogy néha a horgászbót hegyét választják, s oda következetesen visszatérnek. A parton járva esetleg ráakadhatunk a vidra jellegzetes, úszóhártyás lábnyomaira, míg vízipocokkal és pészmapocokkal különösen a kora reggeli órákban találkozhatunk.

A hörcsögök még éléskamrájuk feltöltésével vannak elfoglalva. Magányos állatok lévén a hím és a nőstény csak a párosodáskor van együtt, egyébként külön-külön föld alatti üregben tanyáznak. A messzire ágazó alagútrendszerből nyílnak azok a kamrák, amelyekben egy-egy állat akár 15 kilónyi magot, gyökérdarabkákat és zöld növényi részeket is felhalmoz. A táplálékot a környékről a pofazacskójában szállítja haza. Amikor a kamrához ér, mellső lábaival masszírozza ki szájából a kukoricaszemeket és az egyéb táplálékot. A hörcsög ugyan téli álmot alszik, ám időnként felébred, ilyenkor jóízűen falatozik az elraktározott élelemből. Az ürge téli álma viszont folyamatos. Nem készít raktártat, de őszre jócskán meghízik, s amikor elzárja üregének a bejáratát, mély

álomba merül, amelyből csak tavasszal ébred fel.

A nyílt területek – legelők és mezőgazdasági földek – leggyakoribb rágcsálója a mezei pocok. Rendkívül szapora állat. A nőstény vemhességi ideje mindössze három hét, s késő őszig akár hat-hét alkalommal is fialhat. Egyszerre nyolc-tizenkét kölyök is születhet. A kicsinyek hihetetlenül gyorsan fejlődnek, hiszen háromhetesen már ivarérettek, s a nőstények nemsokára már kölyköket hoznak a világra. A mezei pocok állománya általában három-négyévenként túlszaporodik (gradál). Ilyenkor az őszi legelők és lucernatarlók a szitához válnak hasonlónak a földbe vezető rengeteg lyuktól. Ez

Zöld varangy

a kis rágcsáló igen fontos tápláléka nagyon sok ragadozónak. Az erdei fülesbagoly, az egerészölyv és a vörös vércse éppúgy kedveli, mint a menyét és a róka. Pocokjárásos években a tyúkok és kacsák békében alhatnak, mert a róka a mezőkön van elfoglalva.

Ha besötétedés után járunk odakint, vigyünk zseblámpát magunkkal, mert ilyenkor is jó néhány állatot láthatunk. A kora őszi időszakban a kertekben és a mezőkön egyaránt

Fülesbagoly

felbukkanhat a lámpa fényében egy-egy barna varangy narancsvörös szeme vagy a nála jóval fürgébb mozgású zöld varangy nem kevésbé szép, zöld szivárványhártyája. Sötétben keresi zsákmányát az apró terméltű barna ásóbéka is. Ez az egyetlen hazai békafaj, amelynek pupillája függőleges hasítású. Nappalra a laza talajba ássa be magát,

Kecskebéka

néha fél méternyi mélyre, s ebben hátulsó lábain viselt ásósarkantyúi segítik. Csak alkonyat után bújik elő, s türelmesen várja, hogy giliszta, csupasz csiga, pók vagy rovar kerüljön a közelébe. Ha rávilágítunk a lámpával, nyomban elássa magát, de nem olyan gyorsan, hogy ne vehetnénk észre a bőrén a jellegzetes, apró, piros mirigy pontokat.

Sch. E.

Szitakötők

Mezei pocok

Minden macskabarát szívesen kényezteti Micáját, és imádja, ha a kedvenc édesen dorombol, hangot adva ezzel elégedettségének. De vajon csak ez az oka a dorombolásnak? Honnan jön ez az egész? És egyáltalán hogy csinálják?

A macskák általában elégedettségükben dorombolnak, örömeiket fejezik ki vele. Emellett nyugtatgatást is jelenthet, így jelzik, hogy pánikra semmi ok, minden rendben. Ez a gazdára is jótékony hatást gyakorolhat, ha

feszültek vagyunk, tökéletes nyugtató egy kis macskasimogatás. Gyakran azért is dorombol a cicus, mert érzi a szeretett gazdin a szorongást. A nőstény cica is dorombol a szülési fájdalmak szünetében, valószínűleg világra jönni készülő kölykeit nyugtatja teste puha vibrálásával.

Maga a dorombolás technikailag még felderítetlen terület. Több elmélet is létezik, de a tudósok még nem tudtak megegyezni, hogy valójában hogyan is csinálják. A legelterjedtebb elmélet az, hogy doromboláskor a macska hangszalagjai a levegő hatására

rezegni kezdenek, miközben a gégefő izomzata másodpercenként hússzor-harmincszor húzódik össze.

A házimacska mellett egyébként a jaguár, a puma, az ocelot, a szervál, a gepárd és a vörös hiúz is képes dorombolni.

Több tudós azt gondolja, hogy a dorombolásnak gyógyhatása van. Orvosi kutatások megállapították, hogy a hangfrekvenciája 25 és 150 hertz között található, és ez a frekvenciatartomány jótékony hatású a csontfejlődés és -gyógyulás elősegítésében.

Simogatásra fel!

ÁLLATKIRAKAT

Miért dorombol a macska?

A farkas okosabb a kutyánál

Október 21-én adták át a Wolf Science Center (WSC) farkas-kutatóközpont új épületeit az alsó-ausztriai Ernstbrunnban. Az intézetben a kutyák és farkasok viselkedését, illetve intelligenciáját vizsgálják.

A központ a Konrad Lorenz Kutatóállomás (KLF) vezetője, Kurt Kotrschal etológus, továbbá a Bécsi Egyetemen dolgozó Friederike Range és Virányi Zsófia kezdeményezésére jött létre farkasok és kutyák tanulmányozására. A WSC-ben a kutyákon és farkasok viselkedésén túlmenően alaputatást is végeznek a kogníció és a szellemi teljesítmény terén – írja a Der Standard című osztrák lap internetes kiadása.

Egy ember által felnevelt farkas is jelentős mértékben különbözik háziasított rokonaitól. Elsősorban idegenekkel szemben maradnak féltékenyek, visszafogottak – mutattak rá a három éve egyesületként alapított WSC tapasztalatai. Ami Kotrschalt mindig meglepi, a farkasok intelligenciája. Játszi könnyedséggel oldanak meg ugyanis spontán feladatokat, például fejtik meg eleséggel teli edények nyitószerkezeteit. A spontán feladatok esetében a kutyák alulmaradnak a farkasokkal szemben. Az emberrel való kommunikáció terén ugyanakkor az ebek előzik meg jócskán ősüket.

A hiteles vizsgálatokhoz ugyanazon elvek alapján felnevelt és idomított, együttműködő farkasokra és kutyákra van szükség. Csupán megfigyelések útján ugyanis lehetetlen az állatok szellemi és pszichés mechanizmusaira következtetni – fejtette ki Kotrschal. Jelenleg a viselkedéskutatók tizenegy jól kiképzett farkassal és négy, a farkasokkal egyező módon felnevelt és kiképzett kutyával dolgoznak. Két éven belül az állományt húsz farkasra és ugyanennyi kutyára kívánják felduzzasztani.

A farkasok hallgatnak a nevükre, mintegy húsz különböző parancsszót is

mernek, és pórázon vezethetők. Fontos elmondani, hogy az idomítás során csak pozitív ösztönzést alkalmaznak, a kényszerítés tilos. A központ új létesítményei egy 16 000 négyzetméteres farkas- és egy négyezer négyzetméteres kutyakifutó, továbbá egy munkaépület és egy tesztikifutó. Hétvégenként vezetéseket kínálnak az érdeklődők számára, így a látogatók testközelből tapasztalhatják meg a kutatómunkát.

A világ leghosszabb macskája

Stewie az orra hegyétől a farka végéig egy hajszállal rövidebb, mint 124 centiméter. Ezzel a Maine Coon fajtájú macska a világ leghosszabb cicája.

A hivatalos mérés szerint a Reno városában éldegélő Stewie hossza 48,5 inch, azaz 123,19 centiméter. Ezzel jelenleg bérelt helye van a Guinness Rekordok Könyvében. A nagyra nőtt cica szereti az embereket, különösen a gyerekeket. Gazdái remélik, hogy a hirtelen jött világhírt kihasználva segíthetnek majd néhány helyi állatvédő szervezetben is, de leszögezték: ha valamihez nem lesz kedve, nem fogják erőltetni.

A Reno Gazette-Journal szerint a macsek 5 esztendő, és a gazdájuk már három éve szemet szűrt, hogy kedvencük kivételesen nagy termetű. Mivel az összes ismerősük

áradozott, hogy Stewie milyen hatalmas, végül hivatalosan is lemérték. Kedvencük alig 1,2 centivel ugyan, de felülmúlta az addigi rekordert, ami szintén egy Maine Coon volt.

A hagyományosan nagytestű Maine Coon rendkívül népszerű fajta az Egyesült Államokban, Amerika egyik nemzeti állataként tekintenek rá. Sok hiedelem és mítosz lengi körül, ezek közül a legmeglepőbb és talán legismertebb a kialakulásához fűződik. Külleme és termete miatt ugyanis sokáig úgy hitték, hogy a fajta igazából a macska és a mosómedve keresztezéséből fejlődött ki. A neve is erre utal, Maine egy amerikai tagállam neve, a coon pedig a racoonból származik, ami angolul mosómedvét jelent.

HOROG

Kövecsik

Barbatula barbatula (Linnaeus, 1758)

Ismertetőjegyek. Erősen megnyúlt hengeres testű hal, a feje fölülről, a faroknyele oldalról kissé lapított. Orra hosszú és tompa, a szeme kicsi. Alsó állású száját húsos ajkak keretezik. Felső állkapcsának közepén 2-2 rövidebb, szájszögletében 1-1 valamivel hosszabb bajuszszálat visel. Hátúszójában az elágazó sugarak száma 7, a farkalatti úszójában 5. Farokúszójának széle közel egyenes. Teste első pillantásra pikkelytelennek tűnik, mert elszórtan elhelyezkedő apró és vékony pikkelyei alig észrevehetőek. Oldalvonala ellenben végig jól látható, majdnem egyenes lefutású. Oldalainak világosabb alapszínét szürkésbarna, hol finom rajzolatokból, hol nagyobb foltokból álló szabálytalan márványozás díszíti. Kis termetű halunk, testhossza legfeljebb 10–15 cm.

Hasonló fajok. A rokon réticsík oldalát nem foltok, hanem hosszanti csíkok díszítik, és farokúszójának vége teljesen lekerekített. A vágócsík és a törpecsík feje és teste oldalról erősebben lapított, és a szemük alatt egy hátrafelé álló, felmereszthető csonttüskéjük van. A fiatal angolna nyúlánkabb, hasúszói hiányoznak, hát- és farkalatti úszója hosszú.

Környezet. Nagyobb folyókban a pisztrángzónától a paduczóna aljáig fordul elő, lejjebb már csak véletlenszerűen. Középhegységi és dombvidéki patakjainkban, melyek többnyire a domolykózónába sorolhatók, általánosan elterjedt és gyakori faj.

Táplálék. Vegyes táplálékon él, egyaránt fogyaszt apró fenéklakó állatokat, különböző növényi részeket és szerves törmelékét.

Szaporodás. Ivarérettségét már 1-2 évesen eléri. Az 1 mm átmérőjű ikraszemek száma egy-egy nősténynél 3-5 ezer. Ivása elhúzódva, több részletben megy végbe. Aljzatként a parti növényeket és ezek kimosott gyökérzetét választja.

Elterjedés. Őshonos halunk, amely csaknem egész Európában, valamint Szibériában él.

Jelentőség. A pisztráng- és pérzónában az értékes ragadozók fontos tápláléka, ezért ott gazdaságilag is jelentősége van. A magyarországi patakok nem igazi pisztrángos vizek, a csúcsragadozó többnyire hiányzik belőlük, így a kövecsik haltáplálékként nem jelentős. Európában a ritka és veszélyeztetett fajok közé sorolják.

Harka Ákos-Sallai Zoltán:

Magyarország halfaunája című könyve nyomán

Horgászélményem

Rábeszéltük aput, hogy vigyen el bennünket horgászni. Ebéd Rután elkezdünk készülni. Amíg én gilisztát szedtem, addig Andrea és apu bepakolták az autóba a horgászashoz szükséges dolgokat.

A csatorna partján egymás mellé ültünk, felcsalítottunk, bevettük a horgokat, és vártuk a kapást. Egyszer csak észrevettem, hogy apu botja végét mozgatja a hal. Apu bevágott, és gyorsan kirántotta a halat a vízből. Kifogtuk első halunkat. Türelmesen vártuk a következő kapásokat. A nap végére én fogtam a legtöbb halat, szám szerint tizenhármat. Andrea, a testvérem, kilencet, apu pedig tizenhármat. Nagyon jó érzés volt, amikor megtudtam, hogy nekem van a legtöbb halam. Igaz, hogy a szünyogok össze-vissza csipkedtek, de megérté.

Rajz és szöveg: Ördög Enikő, Magyarcsernye

Elérhetőségeink

Levélcím: **Jó Pajtás (Horog), Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**

e-mail: **jopajtas.bum@magyarszo.com**

g-mail: **dunaimisi@gmail.com**

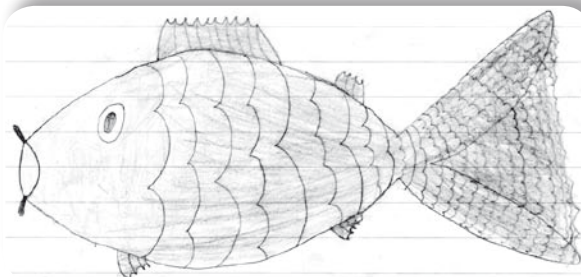
telefon: **021/457-100**

mobil: **064/467-10-55**

Legszebb nyári élményem

Apám és én horgászni voltunk a tóbai nagycsatornán. Felcsalítottuk a teleszkóposokat. Az első két halunk kárász volt, utána törpeharcsa kapott a horogra. Egy kis idő után jött a negyedik kapás is. Amikor kihúztam a halat, láttam, hogy egy nagy ezüstkárászt fogtam. Aztán a csalihalfogó hálójával halásztam. Fogtam is még néhány kárászt, meg egy folyami rákot. Amikor hazaértünk, a nagy ezüstkárászt megtisztítottam, néhány kis halat pedig a macskának adtam.

Rajz és szöveg: Márton Róbert, Magyarcsernye

Harczsaszákmány Spanyolországban, az Ebro folyón

November 4.

Károly, Mózes, Karola, Karolina, Sarolta, Lina, Vítális, Berill, Életke, János, Nina és Oguz napja.

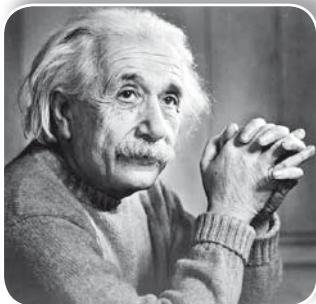
Károly: A Károly két név egybeesése. Az egyik a régi magyar Karuly személynév. Jelentése: karvaly, turul. A másik a latin Carolus rövidülése, mely a germán Karl névből származik. Jelentése: legény, fiú.

Sarolta: Török-magyar eredetű, egy másik magyarázat szerint, a Charlotte név magyarosítása. Jelentése: fehér menyét.

1923. XI. 4. – 87 éve történt

Howard Carter megtalálta Tutanhamen sírkamráját Egyiptomban.

1939. XI. 4. – 71 éve történt

Albert Einstein német fizikus levelet küldött Roosevelt elnöknek, amelyben felhívta az Amerikai Egyesült Államok kormányának figyelmét az atombomba kifejlesztésének lehetőségére, mert azt hitte, hogy német tudósok dolgoznak egy ilyen bombán.

November 5.

Imre, Töhötöm, Avarka, Filotea, Tétény, Zakariás és Erzsébet napja.

Imre: Germán eredetű név, az Amalrich, Emmerich névből származik. Jelentése: hatalmas, híres, királyi.

1937. XI. 5. – 73 éve történt

Adolf Hitler a Wehrmacht főparancsnokai előtt a külügyminiszter és a hadügyminiszter jelenlétében ismertette a német területi kérdések megoldásának tervét, az úgynevezett Hossbach-protokollt. Az 1943 és 1945 közötti időszakot jelölte meg a német háborús terv – az „életter” erőszakos megteremtése – végső határidejének. Első célként Ausztria Németországhoz csatolását, valamint Csehszlovákia szétzúzását jelölte meg. A hadsereg és a külügyminisztérium egyes vezetői ellenezték a tervet. Friedrich Hoss-

bach ezredes, Hitler szárnysegédje, a megbeszélésről feljegyzést készített, amely később – a háborús főbűnösök müncheni perén – döntő fontosságú dokumentummá vált.

1995. XI. 5. – 15 éve történt

Made In Heaven címmel megjelent az a Queen-album, melyet részben négy évvel korábban a Genfi-tó partján egy stúdióban rögzítettek, akkor már halálos beteg Freddy Mercuryval.

November 6.

Lénárd, Énok, Leonárd és Leonarda napja.

Lénárd: Germán eredetű név, a Leonárd név régi magyar alakváltozata. Jelentése: erős, mint az oroszlán.

Énok: A héber eredetű bibliai Hénok névből származik. Jelentése: a felszentelt.

1893. XI. 6. – 117 éve történt

Szentpéterváron 53 éves korában, kolerafertőzésben meghalt Pjotr Iljics Csajkovszkij orosz zeneszerző. Operái: Anyegin, Pikk Dáma, balettjei: Hattyúk tava, Csipkerózsika, Diótörő.

1917. XI. 6. – 93 éve történt

A Téli Palota elfoglalásával elkezdődött a bolsevik forradalom.

November 7.

Rezső, Lázár, Ernő, Karina, Rudolf, Florentin, Engelbert, Csenger, Énéas, Raul, Rolf és Amaranta napja.

Rezső: Magyar eredetű név, a Rudolf férfinév magyarosítása, a Rézső, Rész családnévből.

Amaranta: Görög eredetű név. Jelentése: hervadhatatlan.

1810. XI. 7. – 200 éve történt

Gyulán megszületett Erkel Ferenc zeneszerző, a nemzeti opera megteremtője, a magyar Himnusz megzenesítője.

1968. XI. 7. – 42 éve történt

Hetvennégy éves korában agyvérzésben meghalt Hamvas Béla posztumusz Kossuth-díjas filozófus, eszéta, író, fő művei: A magyar Hüperion, A bor filo-

zofiaja, Őt meg nem tartott előadás a művészetről.

November 8.

Zsombor, Kolos, Gotfrid, Hódos, Karád és Kasztor napja.

Zsombor: Régi magyar személynév, a Zombor alakváltozata. Szláv eredetű. Jelentése: bölény.

Kolos: Régi magyar személynév. A német Klaus név magyar formája, ez pedig a Nikolaus (magyarul: Miklós) név rövidülése. A Kolozsvár helynév első eleme is valószínűleg a Kolos személynévből származik. Jelentése: az iskolához tartozó, tanító, tanuló.

1656. XI. 8. – 354 éve történt

Megszületett Edmond Halley angol matematikus és csillagász. Először számolta ki a róla elnevezett üstökös pályáját. Az üstökös 76 évente tér vissza a Föld közelébe (meghalt: 1672-ben).

1847. XI. 8. – 163 éve történt

Az írószági Dublinban megszületett Abraham „Bram” Stoker író, a világ legismertebb horrorjának, a Drakulának (1897) a szerzője. 1890-ben az író találkozott Vámbéry Armin magyar professzorral, aki először mesélt neki a havasalföldi uralkodó, III. Vlad Tepes Dracula legendájáról. E karakter nyomán hat évi kutatómunkával alkotta meg Stoker, a vámpír figuráját. Habár hihetetlen, de Stoker sosem járt Kelet-Európában. Többek közt a British Libraryben és Whitby könyvtárban kutatott. 1897-ben megjelent a Drakula-regény és osztatlan sikert aratott. Stoker Londonban halt meg 1912. április 20-án.

November 9.

Tivadar, Fedor, Teodor, Bozsidar, Nátán és Ugron napja.

Tivadar: Görög, latin eredetű név, a Theodor név magyar megfelelője. Jelentése: Isten ajándéka.

Ugron: Szláv, magyar eredetű név. Jelentése: magyar.

1929. XI. 9. – 81 éve történt

Budapestén megszületett Kertész Imre, az egyetlen irodalmi Nobel-díjas magyar író. Kertész Imre mindössze tizennégy éves volt, mikor zsidó származása miatt Budapestről németországi munkatáborokba került. Megjárta és túlélte többek között Auschwitz és Buchenwald koncentrációs táborait. A Svéd Akadémia 2002-ben a következő indoklással ítélte Kertész Imrének és Sorstalanság című könyvének az irodalmi Nobel-díjat: „egy írói munkásságért, amely az egyén sérülékeny ta-

pasztalátának szószólója a történelem barbár önkényével szemben”.

1965. XI. 9. – 45 éve történt

A „nagy áramszünet” Észak-Amerikában. Kanadában és az Egyesült Államok 8 szövetségi államában 14 órára megszűnt az áramszolgáltatás. A kimaradás 80 ezer km²-en 30 millió embert érintett.

November 10.

Réka, Leó, Tünde, András, Florentina, Delinke, Florencia, Jusztusz, Mátka, Rusztem, Tibor és Virginia napja.

Réka: Török, hun, magyar eredetű név, a mondákban Attila feleségének a neve. Jelentése ismeretlen. Más magyarázat szerint ötörök eredetű, így az Arian névből származik. Jelentése: tiszta úrnő.

Virginia: Latin eredetű név. Jelentése: lány, hajadon.

1892. XI. 10. – 118 éve történt

Kirobbant a Panama-botrány. Ferdinand Marie Comte de Lesseps francia mérnök, aki egyiptomi alkonzul volt, először a Szelei-csatorna építésénél tűnt fel, ahol francia pénzügyi támogatással megalapította a Compagnie universelle du Canal de Suez. 1869. XI. 17-én – 10 évig tartó építőmunka után – Eugénia francia császárné ünnepélyesen megnyitotta a Szelei-csatornát, amely közvetlen összeköttetést teremtett a Földközi-tenger és a Vörös-tenger között. Lesseps volt a Panama-csatorna tervének kezdeményezője és a kivitelezés vezetője is, azonban a csatornaépítő társaság 1889-ben a rossz gazdálkodás miatt csődbe ment, így a kisorsványesek szinte egész vagyonukat elvesztették. A Panama-botrány kihozzanása után Lessepset 5 évi börtönrre ítélték, de végül az ítéletet hatálytalanították. Azóta a Panama szó a botrány szó szinonimája lett.

1925. XI. 10. – 85 éve történt

Megszületett Richard Burton angol színpadi és filmszínész (Nagy Sándor, Nem félünk a farkastól, 1984).

Kertész Imre

NEVEM: **Larbah Nikolett.**

BECENEVEM: Niki.

CÍMEM, TELEFONSZÁMOM: 24430 Ada,
Sterbik Péter u. 6.; 024/851-817.

SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly
Általános Iskola, 5. c.

OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Pesznyák Erika.

ALSÓS TANÍTÓIM: Ürményi Erika, Barna Helga.

AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: Elnök: Raffai Balázs, titkár: Csuvik Sarolta, pénztáros: Horvát Alíz.

KEDVENC TANTÁRGYAIM: Rajz, biológia, magyar.

AMI NEHEZEN MEGY: Egyelőre semmi.

KEDVENC TANÁRAIM: Király Attila, Pesznyák Erika, Máriás Valéria.

KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.

KEDVENC KÖNYVEM: Enciklopédia.

HOBBIM: Tenisz.

KEDVENC FILMJEIM: Riddick, Gorilla bácsi.

KEDVENC SPORTJAIM: Kerékpározás, hullámdeszakázás, görkorcsolyázás.

KEDVENC EGYÜTTESEIM: Guns n' roses, AC/DC.

KEDVENC DALOM: Nincs.

KEDVENC SZÍNÉSZEM, SZÍNÉSZNŐM: Nincs.

KEDVENC SZÍNEIM: Kék, fekete, piros, lila, zöld.

KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.

KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM: Spagetti, pizza, Coca-Cola, Little Boy.

MIT TUDOK FŐZNI, ELKÉSZÍTENI? Puding, rántotta, palacsinta, turmix.

KEDVENC ÁLLATAIM: Nyúl: Bolyhos, kutya: Rex.

MI LESZEK, HA NAGY LESZEK? Nem tudom.

NO, ÉS A SZERELEM? Nincs.

Levelezőtársat keresek.

NEVEM: **Šelemba Aleksandra.**

BECENEVEM: Szandi.

CÍMEM, TELEFONSZÁMOM: 24430 Ada,
Branko Radičević u. 39.; 024/854-821.

SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. b.

OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Bacsi Dávid.

ALSÓS TANÍTÓM: Szűgyi Livia.

AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: Elnök: Vastag Nikolett; titkár: Lehoczki Anna; pénztáros: Szécsényi Kata és Bács Ágnes.

KEDVENC TANTÁRGYAIM:

Torna, rajz.

AMI NEHEZEN MEGY: Szerb.

KEDVENC OLDALAM

A JÓ PAJTÁSBAN:

Vicckupac.

KEDVENC KÖNYVEM:

Hannah Montana: A nagy átverés.

HOBBIM: Hip hop, rock and roll tánc.

KEDVENC FILMEM: Barátok közt.

KEDVENC SPORTOM:

Röplabda.

KEDVENC DALOM: Sok van.

KEDVENC SZÍNEM: Barna.

KEDVENC ÉVSZAKOM: Ősz.

KEDVENC ÉTELEM, ITALOM: Császármorzsa, narancsos üdítő.

MIT TUDOK ELKÉSZÍTENI?

Gyümölcssalátát.

KEDVENC ÁLLATAIM:

Kutya (Vacak), macska (Foltos).

MI LESZEK, HA NAGY

LESZEK? Tanárnő.

NO, ÉS A SZERELEM? Talán!

Levelezőtársat keresek.

NEVEM: **Raffai Balázs.**

BECENEVEM: RB.

CÍMEM, TELEFONSZÁMOM: 24430 Ada, Nenad Dudvarski u. 2.; 061/325-1113.

SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. c.

OSZTÁLYFŐNÖKÖM:

Pesznyák Erika.

ALSÓS TANÍTÓIM: Ürményi Erika, Barna Helga.

AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: Elnök: Raffai Balázs, titkár: Csuvik Sarolta, pénztáros: Horvát Alíz.

KEDVENC TANTÁRGYAIM:

Torna, biológia.

AMI NEHEZEN MEGY: Műszaki.

KEDVENC TANÁRAIM:

Máriás Valéria, Pesznyák Erika, Király Attila.

KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.

KEDVENC KÖNYVEM: Harry Potter.

HOBBIM: Focizás.

KEDVENC FILMJEIM:

Jóbarátok, Ajkamon lakat, Keit, Jóban Rosszban.

KEDVENC SPORTOM: Úszás.

KEDVENC EGYÜTTESEM: AC/DC.

KEDVENC DALAIM: Getting' over you – David Guetta, Shakira: Waka-Waka.

KEDVENC SZÍNÉSZNŐM:

Raffai Ágnes.

KEDVENC SZÍNEM: Kék.

KEDVENC ÉVSZAKOM: Tél.

KEDVENC ÉTELEM, ITALOM:

Vajas kenyér, Pepsi Twist.

MIT TUDOK FŐZNI,

ELKÉSZÍTENI? Fagyit, pudingot.

KEDVENC ÁLLATOM: Kutya (Elmó).

MI LESZEK, HA NAGY LESZEK? Nem tudom.

NO, ÉS A SZERELEM? Van egy lány...

Levelezőtársat keresek.

Egy fiatal úszó nagy sikere

Balam Bencével már másodikos korában megismerkedtem, ugyanis együtt járt edzésre a kis tanítványommal, Annával, aki azért tanult magyarul, hogy az uszodában többek között Bencével is magyarul beszélgethessen.

Azóta már Bence ötödikes lett, s továbbra is gyűjti az érmekeket, serlegeket. Eddig a Petőfi Sándor iskolába járt, most meg a Sever Đurkić iskola tanulója. Színkitűző.

Nemcsak iskolát cserélt, hanem úszóklubot is. Tavaly októberig az óbencei, azóta meg a nagybecskereki Proleter Úszóklub tagja. Mivel már ötéves kora óta versenyszerűen úszik, eddig már több száz versenyen vett részt, több nemzetköziben is.

– Az ildén a körzeti versenyen, melyet Újvidéken tartottak meg, első lettél.

– Igen, így eljutottam az országosra, melyet Nišben rendeznek meg.

– Az utolsó három évben az iskolák országos versenyén is sikerült érmet szerezned akkori iskoládnak.

Igen, akkor még a Petőfi iskolába jártam, s ott is első lettem.

– Tudom, sok érmed van.

– Összesen 236, meg 11 serlegem, és rengeteg oklevelem.

– Szinte Szerbia minden jelentősebb medencéjében versenyeztél, külföldön merre jártál?

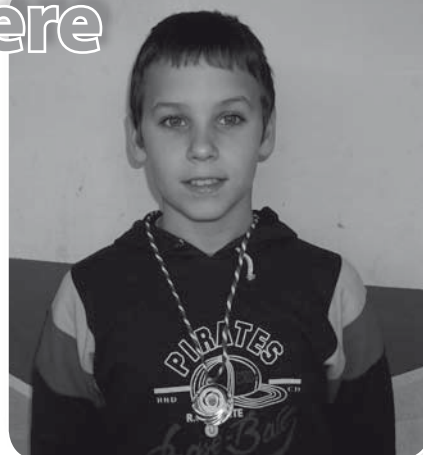
– Versenyeken vettem részt Magyarországon (Beremenden, Harkányon, Szigetváron), Romániában (Aradon, Temesváron), Horvátországban (Rijékán), Szlovéniában (Kranjban)...

– A szüleid kísérik el a versenyekre.

– Igen, meg az edzésekre is. Hogy ilyen szép eredményeket értem el, azt a szüleimnek is köszönhetem, akik fáradságot nem ismervé mindenben támogatnak. Persze edzőim is sokat foglalkoznak velem.

– Világot láttál, sok érmet, serleget, díszoklevelet szereztél, meséld, ki szerettette meg veled ezt a szép sportot?

– Láttam a tévében, hogyan úsznak a nagyok: Szilágyi Csaba, Ivan Lender, nagyon megtetszett, és én is kedvet kaptam.

– Igen fárasztó lehet az edzés, a versenyeken való részvétel.

– Elég fárasztó. Szerdán, szombaton és vasárnap járok edzésre Nagykikindára, mert most Nagybecskereken renoválják a medencét. A versenyekről sokszor hajnalban érek haza, s reggel már iskolába kell mennem. Nekem nem esik nehezemre, mert nagyon szeretem ezt a sportot.

– Biztos sok barátra tettél szert az öt év alatt.

– Igen, különösen a jagodinai Mirkóval állandóan tartjuk a kapcsolatot, a Facebookon levelezünk.

– Nemcsak az uszodában úszol, láttalak a tiszai maratnon is.

– Nyaranta, ha nincs versenyem, szívesen úszom a Tiszán, a Dunán...

– Az úzás, a tanulás mellett jut idő másra is?

– Persze, szeretek biciklizni, focizni, rajzolni, olvasni. Kedvenc költőm Petőfi Sándor.

– Mit üzensz a Jó Pajtás olvasóinak?

– Aki csak teheti, ússzon, mert nagyon egészséges, és szerintem a legszebb sport. Sokat lehet utazni, ismerkedni...

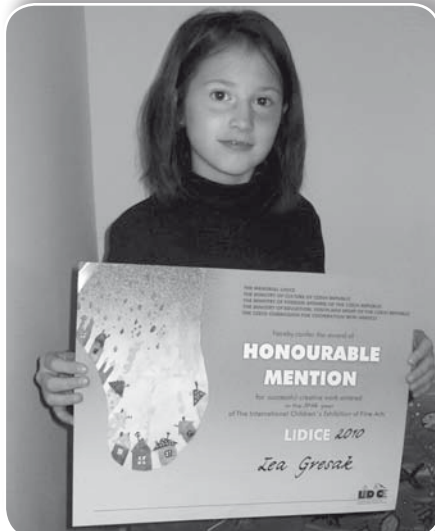
Gratulálunk Bencének, további sok sikert!

Koncz Erzsébet

Lidiceben (Cseh Köztársaság) immáron 38. alkalommal hirdettek meg nemzetközi képző- és iparművészeti pályázatot. Az idei pályázat témája a Növény- és állatvilág, melyre a világ 61 országából összesen 25 132 munka futott be. A zsűri 624 alkotást díjazott – éremmel, illetve oklevéllel tüntetett ki.

Vajdaságból két műhely jeleskedett ezen a megmérettetésen. A Nép kör rajzcsoportha a minőséges gyermekmunkákból álló kollekcióért kapott érmet, míg az EmArt Műhelyből Gresák Lea és Bártol Brigitta kapott oklevelet CD-karcáért.

Lea

Brigitta

RÜGYFAKADÁS

Őszi álom

Egy késő őszi délután elméláztam a szobámban ülve, miközben az őszi tájat néztem.

A házunk előtt lévő fák csodálatos színekben pompáztak. A lenyugvó nap még szebbé varázsolta a tájat. Az erdőre gondoltam. Milyen szép lehet ilyenkor, ősszel!... Az aranyárga, a rozsdabarna és vörvörös színekben tűnődő levelek, amelyek lehullottak a fákról, színesre festik az álomba merülő földet. Az erdőben sétálva, a még el nem vándorolt madarak énekét hallgatva lépkedtem a száraz leveleken. Hirtelen megláttam egy mókust, amint télire gyűjtögette az élelmet. Közelebb mentem. Az állat megijedt, és elszaladt az odújába. A makkot útközben elszórta. Tovább sétáltam, amikor valami elszaladt a hátam mögött. Megfordultam. Egy szarvas szökkent el. Megijedtem, és futni kezdtem, de egy kiálló gyökérbe megbotlottam, és elesettem. Megrémültem, hogy a szarvas utánam jön, és bántani fog. Az állat tényleg odajött, de szelídség sugárzott a tekintetéből. Felkeltem, és megközelítettem. Megsimogattam, és hátra-hátra nézve tovább mentem. A távolban hallani lehetett a pőfékelő traktorokat, amint az érett kukoricát szedték. Már fáradt voltam. Kerestem egy helyet, ahol meg lehet pihenni, s ekkor megláttam egy hatalmas fát, aminek a törzsében egy jókora üreg volt. Behúzódtam, és lekuporodtam. Ekkor hirtelen elsötétült az ég, és elkezdett esni az eső. Csak percekig tartott. Utána kibújtam a fa üregéből, és körülnéztem. A naplementében csillogtak a fákon megmaradt színes levelek. Káprázatos látvány volt! A madarak visszaértek fészükbe, s nyugovóra tértek. Én is indultam volna vissza, amikor azt vettem észre, hogy valaki megérintette a vállam. Hirtelen megfordultam, és az anyámat láttam, a szobában voltam. Ezután még sokáig gondolkodtam a történeten.

Ó, ha valóság lett volna...!

Szitás Anita, 7. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

Az ősz

Kicsit sem vártam az őszt, mert ilyenkor reggelente egyre hidegebb és sötétebb van. Lassan minden elszenderül, és téli álomba merül, a természet megnyugszik.

Otthon délután, amikor fújok egyet a tanulástól, összeszedem a leveleket és a trágyarakás mellé öntöm, komposztot készítek belőle. Oda fogom ültetni a kukoricát tavaszra. Apa ilyenkor a földeken végzi az őszi szántást, szedi a kukoricát, amit a család a góréba rak. A tata ássa a kertet, a mama pedig gereblyézt utána, majd eldugtatja a hagymát, vagy palántálja a salátát. Ősszel mindig górézni szoktunk a maminál, szomszédoknál, ismerősöknél. Mi már félig megtöltöttük a górénkat kukoricával. Anya ilyenkor szabadságon van, és segít apának a munkában, nekünk meg a tanulásban. Este a legjobb, amikor fürdeni megyek, a házban jó meleg van, és a víz is jó sütős. Én majdnem mindig elszundítok benne, főleg olyankor, amikor kint áthűltem. Reggelente, iskolába menet beszólok Vikinek, akkor is olyan hűvös van, hogy látszik a leheletünk. Az a szerencse, hogy az iskolánkban fűtenek, és jó bent lenni.

Számomra az ősz szomorú, de az a jó, hogy utána jön a tél, és ha esik a hó, lehet hógolyózni.

Kömüves Kristóf, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Lassan megérkezik az ősz

A hosszú, forró napok múltán, azon kapjuk magunkat, hogy mindjárt itt az ősz. Elkezdődik az iskola, a különórak... És a természet... A természet olyan szomorúvá válik ilyenkor. A fákon sárguló levelek, a fű is sárgul már, és beköszöntenek a hideg szellők.

Számomra az ősz azt jelenti, hogy reggelente dideregve kelek fel az ágyamból. Gyorsan öltözködöm, nehogy elkéssek az iskolából. Sok kis diák velem együtt igyekszik hamar odaérni a boltba, hogy ne kelljen sort várni az uzsonnára. A boltosnők rámosolyognak a rég nem látott arcokra, és a szemük is megcsillan.

Délután a hosszadalmas bújócskák helyett jön a tanulás.

Mindezek ellenére, szeretem az őszt, mert találkozom a régi osztálytársaimmal, a régi tanáraimmal.

Kormányos Edina, 7. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Nagymama

*Őszül már a haja,
ő egy tipikus nagymama.
Mástól csak abban különbözik,
hogy rengeteget dolgozik.*

*Olyan, mintha száz keze lenne,
s pihenni egyik kezének sincs kedve.
Sok ráncos kéz főzi az ebédet,
s még másik pár tálalja az étket.*

*Egy csomó kéz kötöget,
a többi engem dédelget.
Tíz kezével altat,
a többivel dolgozik majd.*

*Már félig alszom,
de még hallom,
hogy az a száz ráncos kéz
sűrög-forog, tenni kész.*

Nagy Enikő, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Cukimama

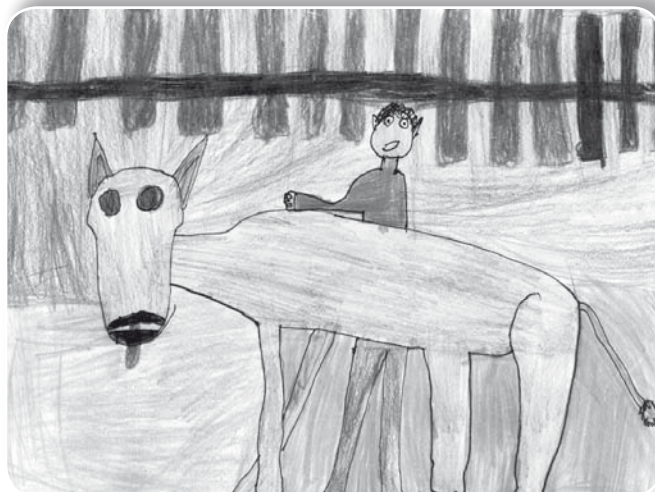
Az én mamám 1949. január 11-én született Csantavéren.

A szeme barna, a haja régen barna volt, de az öregkor fehérre festette. Pöttöm és dundi a termete. Mindig finomabbnál finomabb ételeket főz, illetve süt. Általában péntekenként szoktam elmenni hozzájuk. Olyankor délután kártyázunk, este pedig tévézünk 18.30-tól egészen 22.00-ig, mert olyan műsorok vannak a tévében, amit szerintük tilos kihagyni. Nagyon szeretek ott lenni náluk, mert olyanok, mint a kisgyerekek, ez pedig roppant mulatságos. Például: a konyhában 4 hónap alatt 3 égő ment tönkre, ezért nem merik felcsapni a villanyt, hanem a spájkban meg az ebédlőben világítanak, és onnét „vezetik” a fényt a konyhába. Nekik köszönhetem, hogy már 5 éves koromban lett komputerm.

Ha beteg voltam, a mamus jött ápolgatni engem, főzött nekem teát meg sok más ilyen kedves dolgot tett. Szilveszterkor ő főz az egész családnak. Olyankor buli a szilveszter előtti és az azt követő három nap is.

Szerintem az én mamám kiérdemli a világ legjobb nagymamájának járó kitüntetését.

Vituska Olivér, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Tót Andor szabadkai tanuló rajza

Szeptember

Szeptemberben beköszönt az ősz. Rövidebbek a nappalok, hosszabbak az éjszakák. A természet lassan elalszik. A fák lehullajtják sárga leveleiket. Erről vettem észre, hogy kezdődik az ősz.

Az állatok ételmet gyűjtenek, mert hamarosan itt a tél. A költöző madarak délre repülnek, melegebb tájakra. Ősszel már kora reggel harmatos a fű. Szeptemberben érnek meg a legfinomabb gyümölcsök: a szilva, körte, alma, dió, mogoró. A szőlőt szívesen szüretelik, és must, majd bor készül belőle. A földművelésben is fontos szerepe van az őszenek, az emberek szedik az érett kukoricát, szántanak, tárcsáznak, vetik a búzát. A medve lassan megkezdte téli álmát a barlangban, és csak tavasszal bújki elő.

Szeretem a szeptembert, mert ilyenkor szép színes a természet, mindent elborít a sárga, a barna és a piros szín. Szeretek a lehullott levelek között játszani, és ugrádozni. Érdemes kipróbálni.

Mészáros Noémi, 3. osztály, Kis Ferenc iskola, Szilágyi

Ötödikes lettem

Hát igen, a kis Andikából igazi nagy felsős lett.

Elsőben még reszkette ültem a padban, hogy mi lesz velem az iskolában. Aztán olyan bátran mondtam az ábécét, hogy egy szép nagy piros pontot kaptam rá. Másodikban jöttek a jegyek. Harmadikban a dolgozat volt az újdonság. Negyedikben semmi különösöt nem vettem észre, kivéve azt, hogy az uzi nem második, hanem a harmadik óra után volt. Mind a négy évben színikitűnő voltam. Az első napom az ötödikben, ha pontoznám a tízes skálán, a tizenkettedik helyen végeznék. Az első óránkat az elsősknél töltöttük. Ugyanis iskolánkban az a szokás, hogy az új diákokat az ötödikesek egy műsorral köszöntik. Ezután magyar következett. A tanárnő elmesélte, mi vár ránk az elkövetkező tanítási évben. Két rajzóra volt egymás után. Névjegykártyát készítettünk, hogy a tanárok megtanulják a nevünket. A rajzórát követte a matek. A tanárnőt még látásból sem ismertük, mert ő új a suliban. Lefelettetett bennünket a szorzótáblából. Hatodik óra osztályfőnöki volt. Megbeszéltünk mindent. Osztályelnök Niki, helyettese én, a titkár pedig Nati lett.

Az első nap elég jól sikerült. Azt mondják az ötödik nehéz, de majd megbirkózom vele.

Fekets Andrea, 5. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Hovanyec Anita csantavéri tanuló rajza

RÜGYFAKADÁS

Ötödikes lettem

Befejeződött egy korszak. Nagy alsósokból hirtelen kis felsősök lettünk. Nem lelkesedtem az ötödik osztályért, mert azt mondták, hogy nagyon nehéz lesz.

Az első napot izgatottan vártam, mivel a nyári szünetben sok élménnyel gazdagodtam, és alig vártam, hogy elmesélhessem a barátaimnak. Az iskolába érve kiderült, hogy a barátaim is nagyon várták a találkozást. Egymás szavába vágva mondtuk el, kivel mi történt. Csöngetéskor sorba álltunk, és izgultunk, hogy ki lesz az osztályfőnökünk. Bacsí Dávid köszöntött minket, és vezetett fel az új tantermünkbe. Útközben Ármin így szólt hozzám:

– Gergő, te vártad az ötödiket?

– Izgultam, de vártam is egyben, és te? – kérdeztem.

– Hát én nem vártam, mert sok rosszat mondanak róla – felelte Ármin.

– Á, nem biztos, hogy olyan rossz lesz nekünk is. – Itt befejeztük a beszélgetést, mivel beértünk a tanterembe. Az első óra után megkezdődött a vándorlás, amit ezután minden óra után meg fogunk tenni. A nagyszünetet a barátaimmal töltöttem, és mindannyian elmeséltük a nyári élményeinket. Az elkövetkező órákban új tanárokkal ismerkedtünk.

Eddigi véleményeim szerint nem is olyan rossz az ötödik, mint ahogy mondták, sőt még tetszik is.

Zetkő Gergő, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A mi kiscicánk

Egyszer, amikor a barátnőmmel játszottunk az utcán, furcsa neszt hallottunk. Mintha valaki lépkedett volna a bokorban. Odamentünk, és megnéztük, hogy mi lehet az? Amikor szétnyitottuk a bukszust, egy édes kiscica bújott elő! Fehér és fekete foltos. Bevittük a kertbe. Ott adtunk neki cicatápot és vizet. Úgy falta az ételt, mintha egy hete nem evett volna semmit! Utána megkérdeztük a szüleinket, hogy lehet-e közös a macska? Azt mondták, hogy igen.

Visszamentünk, és attól a naptól kezdve mindig vele játszunk az utcán és a kertben is.

Fazekas Sára, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Harc

Elfogásom huszadik napján a gladiátorok listájára vettek, ekkor kerültem első alkalommal az arénába. A harc előtt egy kis folyosón vártam a sorsomat, a többi harccsal együtt. Elkapott a félelem, a halál szorongatta lelkemet. Körülnéztem, de csak egyetlen egy erős gladiátor szemében láttam a harc utáni vágyat. Erőt vettem, és biztattam magam, folytonosan ezt mondtam:

– Megnyerem és túléltem, megnyerem és túléltem, megnyerem...

Az ajtó kinyílt, és mi rohantunk a végzetünk felé. Kiértem, csendes volt minden, még az eső is csak csepergett, szétnéztem, és láttam a nézők hadát, akik elkezdtek üvölni a harc kezdetét követve. Egyszer csak oroszlánokat engedtek ki a kapukon, én harci állást vettem fel. Az oroszlánok elkapták az egyik gladiátortársamat, szörnyű látvány volt, végig kellett néznem, ahogy szétmarcangolják. Én leguggoltam, és vártam a vadállat támadását. Miután végeztek, felém rohant az egyik oroszlán. Átszúrtam ugyan a száján a kardom, de nem teljesen sikeresen, az állat pontosan rám esett, és megsebesített. Bal kezemre szinte lebéneultam, de folytatnom kellett a harcot. Az előbb említett erős gladiátortársam és én maradtunk az arénában élő harcosként. Három vadállat közelített felénk, össze kellett dolgoznunk, így egymás mellé álltunk. Két oroszlán ugrott felénk, én balra, a társam pedig jobbra ugrott. Én az egyik oroszlánba mélyen belevágtam a kardomat, ezután a hullája a földre csapódott. Bámullatva néztem, hogy társam levágta az oroszlán fejét, és már a harmadik vadállattal viaskodik.

Leszúrtam az utolsó ellenségünket, ezzel megnyertük a harcot. Nagy jutalmat kaptunk, és a győzelemmel dicsőség is járt.

Túléltem egy élet-halál harcot, szereztem egy barátot, és győzelemmel is büszkélkedhetek.

Sors Ádám, 7. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

RÜGYFAKADÁS

Válogatás a pacséri Moša Pijade iskola 5. a osztályának tréfás és csalimeséiből

Egyszer volt, hol nem volt, a kiszáradt tengeren is túl, talán nem is volt...

Élt egy herceg egy égisz erő kastélyban, ami alig volt nagyobb egy hangyabolynál. Egyszer azt gondolta, úszni fog a kiszáradt tengerben. Békésen lubickolt, de nem lett vizes. Utána evett egy kis sonkát, s egy falat sem ment le a torkán. Egyéb nem történt vele aznap, csak egy macskával találkozott, aki azt hiszem, igazán nagy kutya volt.

A többi meg találjátok ki magatok!

Juhász Gergely

Hol volt, hol nem volt, talán sosem volt.

Volt egyszer egy kis falu, a falu közepében pedig egy gyönyörű erdő és egy kiszáradt tó. Egy szombat délelőttön elhatároztam, hogy kimegyek pecázní. Találkoztam egy csapat gyerekkel, akik csigaháton vágatva közeledtek a tóhoz. A tóban ebihalak, cápák és vízikutyák úszkáltak. Előszedtem a seprűnyelet és a kukacokat, és reménykedtem, hogy jó kapás lesz. Fogtam is mindenfélét: egy nagy vasat, egy szakajtó ebihalat és egy darabot a vízikutya farkából. Bodri kutyám volt a legügyesebb, kifogta a legnagyobb cápát. Fel is nyársaltuk egy fogpiszkálóra, és megsütöttük. Jól belakmáztunk.

Este föl pattantunk a csigáink hátára, és hazavágtattunk.

Nagy Viktória Blanka

Egyszer volt, hol nem volt, a kiszáradt tengeren is túl, ahol a kismadár röfögni tanul, azon is túl, ott voltam én világot látni a kutyáimmal, Cirmossal és Röfivel.

Amikor elindultunk, találtunk egy kerek erdőt. Tüzet gyújtottam benne. Sült halat sütöttem a tűzön. Finom lett a rántott béka! De még a kutyáim is jót lakmároztak a macskáiból! Beesteledett, és még nem értem haza. Gondoltam, nem baj. Lefeküdtem az erdőben, de sehogy sem tudtam elaludni. Mondom a kutyáimnak, cicc, cicc!, gyere ide Cirmos, gyere ide Röfi! Cirmost párnának használtam, Röfinek meg mondom, add csak a bundádat takarónak! Ide is adta. Így aztán jót aludtam. Reggel keresem Röfit, hát nem találom. Nézem a kiszáradt tengerben. Belefutottam? Úgy kifáradtam a keresésben, pedig csak két lépést tettem... De Röfit nem leltem.

Visszamentem a táborhelyemre, felhajtottam a takarót, hát ott volt alatta Röfi! Ej, Röfi, vedd fel a bundádat, indulunk haza! Így véget is ért a vándorutunk és az én mesém is. Aki nálam jobban le tudja írni, nem is olyan buta.

Csányi Gregor

A pofonok története

Árgyélus királyfi sok száz viszontagságos esztendeje járta már a világot, mire végre sikerült rátalálni a rég nem látott szerelmére, Tündérszép Ilonára.

Amint a kristálytisza palota ablakából észrevette őt Ilona egyik lánypajtása, azonnal szaladt jelenteni a jó hírt. Csak hogy a királykisasszony már olyan régóta várta szíve választottját, és érzései is olyan mélyek voltak, hogy nem hitt a barátnőjének. Úgy érezte, becsapja és gúnyt űz belőle. Ezért pofon vágta. Mivel a többi tizenegy tündérlány is kíváncsi volt, mind odatódultak az ablakhoz. Örültek a nagy eseménynek, és ők is sorra jelentették a hírt. Ám Ilona nagyon sajnálta, hogy bánatát a barátságuk fölé helyezte, és őket is megpofozta. Az igazság persze kiderült, és a bánat nagy örömmé változott.

Ám a boldogság csókja előtt Árgyélus visszaadta Tündérszép Ilonának mind a tizenegy pofont, de ezt a királylány nem bánta, hisz tudta, hogy igazságtalan volt.

Gojkov Sára, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Kedves Pajtások!

Érdekes megfigyelni, kinek mit jelent az ősz.

Szítás Anita képzeletbeli őszi tájon jár, s a képzelet idilli képet mutat. Ezzel szemben **Kőműves Kristófnak** nagyon is valós élményei kapcsolódnak az évszakhoz, mert az őszi mezőgazdasági munkákat dolgos szülei vállalva végzi, és a hidegtől elgémbeeredett, fáradt testét csak az esti meleg fürdő tölti el jó érzéssel. Iskolába menet is a hideget érzékeli, és előre örül a meleg tanteremnek.

Kormányos Edina tudatában is a hideggel kapcsolódik össze az ősz fogalma („...reggelente dideregve kelek fel az ágyból.”), de ha iskolába menet mosolygó arcokat lát, s találkozik régi osztálytársaival, megváltozik a hangulata. Szólnom kell még a harmadikos **Mészáros Noémiről**. Szeptember című fogalmazását olyan gyöngybetűkkel írta, hogy azt mindenki megirigyelheti, és az is dicséretes, hogy kerek, értelmes mondatokat szerkeszt. Igaz, hogy írása nagy részében általánosságokat mond az őszi, de a befejezésben már a saját megfigyelései, érzései is kifejezésre jutnak, s ezzel nyert belépőt a Rügyfakadás munkatársainak táborába.

Sorolhatnám tovább, hogy melyik írás, miért került be a mai Rügyfakadásba, de akkor nektek jut kevesebb hely. Azt mégis el kell mondanom, hogy nagyon ötletes a **százkezü nagymamáról** szóló vers és a **Cukimama** című fogalmazás.

Az e heti postában a következőktől kaptam jó írásokat:

Csantavér: Bíró Bence, Fekecs Kinga, Gandis Ágota, Gandis Csongor, István Dárió, Juhász Krisztina, Nagy Noémi, Nagy Torma Enikő, Pátrik Arnold (2 írás), Pesti Enikő, Sinkovics Szabasztján, Turzai Róbert, Vituska Sebestyén, Zabos Réka; Babic Ivet kishíreket, Kecsenovics Kitti pedig rajzot küldött;

Magyarkanizsa: Gojkov Sára, Kálmán Hajnalka, Remete David és Valter Ignác;

Óbecse, Samu Mihály iskola: Becsei Szabolcs, Firsing Karolina és Szerda Valentina;

Zenta, Thurzó Lajos iskola: Fekete Erik, Krnjac Marija, Sóti Enikő és Tomasich Zsóka.

Kívánom, hogy mosolygó arcok vegyenek körül benneteket, és ti is jó hangulatban tanuljatok, alkossatok tovább.

Tomán Mária

Baleset

Tegnap történt egy eset,
Melynek neve baleset.
Ugyanis a földre estem,
A telefonomat is elejtettem.

A telefonom karcolás nélkül megúsza,
De az én könyökömet a szőnyeg lenyúzta!
Remélem, máskor nem történik ilyen eset,
Főleg ilyen szörnyű baleset.

Kozma Krisztián, 6. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Varga Róbert szabadkai tanuló rajza

MENŐ FEJEK

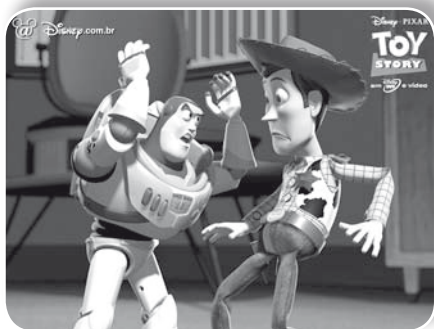
A Pixar stúdiónak nincsenek gondjai

**Egész estés mozifilmek futószalagon
– Lesznek még meglepetések, üzenik a gyártók...**

A 80-as évek közepén John Lasseter, a Disney animációs szakembere megvált a mesék fellegvárától, s csatlakozott George Lucashoz, a varázslóhoz (Csillagok háborúja), aki egy animációs csoportot vezetett. Számítógépen dolgozott az úr. Végül beszállt a teambe a Lucas-film ezen részlegébe Steve Jobs. Megalakult tehát a Pixar stúdió. Azonnal elkészült a műhelyben néhány rövidfilm. Két év múlva, 1988-ban elkészült a Tin Toy, mely nagy hatással volt későbbi egész estés filmjükre, a legelső Toy Storyra. A Toy Story őse Oscart nyert. Végül 1995-ben megszületett a legenda, és kitört a „játékháború”. Megkezdődött a mozikban a számítógépes animációk és gyártóinak ma is tartó csatája. A Pixar ma már a Disney stúdió része.

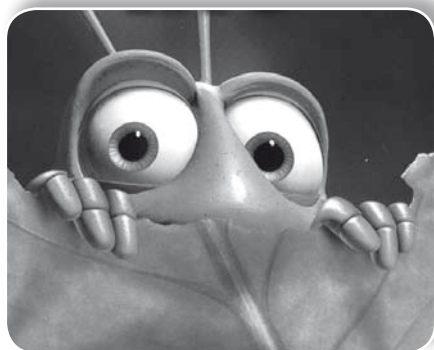
Lássuk most a Pixar „menő” animációit!

1995 – Toy Story

A legelső, vagyis CGI (számítógép-animált, tehát nem pusztán kézzel, kockaként rajzolt) műfajban ez az első egész estés mozifilm arról, ami egy kertvárosi házban megessett. Ugyanis a játékok életre keltek.

1998 – Egy bogár élete

A Pixar most egy bogár életét mutatta be. Ugyanakkor a DreamWorks behozta a mozikba Z-t, a hangyát. S hogy melyik volt előbb, a bogár vagy a hangya? Nehéz megmondani.

1999 – Toy Story 2.

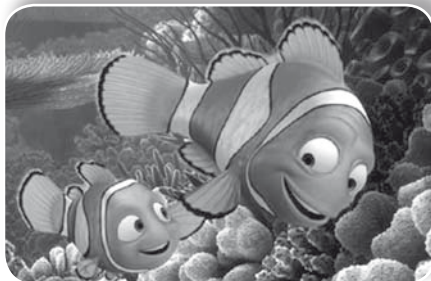
Újabb nagy siker! Újabb „háború”, mert Woodyt elrabolják, de Buzz azonnal a segítségére siet. Meg is menti végül a rongybabát.

2001 – Szörny Rt.

A szörnyek, akikkel nem lehet lacafacázni, egyenesen részvénytársaságot alkotnak. Velünk szembe a pástra állították a zöld ogret.

2003 – Némó nyomában

A Pixar ötödik mozija szól a kis bohóchalról, Némóról, meg Pizsiről és Szenilláról, akik medúzát megvető bátorsággal csatáznak gyermekükért. Erre a DremWorks a Cápa-mesével válaszolt.

2004 – Hihetetlen család

Most hihetetlen képességű szupercsapat talalkozott a néző, a várt nagy siker azonban elmaradt.

2006 – Verdák

A Verdák esetében igazi tarolás lett az eredmény. A film elsősorban a srácokat nyűgözte le. Ez érthető.

2007 – L'ecsó

Érdemes volt megnézni a kis patkányról szóló mesét. A számítástechnika fejlődésének köszönhetően a munka a stúdióban felgyorsult, innentől kezdve évente érkeznek a Pixar-filmek.

2008 – Wall-E

A takarítórobot mindenkit lenyűgözött. Megkedveltük Eve-t is, akibe hősünk belezúgott.

2009 – Fel! 3D

Ez a film már 3D-s technikával készült. A pufók kisfiú és a mogorva bácsika története a csúcsra reppent. A házra kötött léggömbök repítik fel őket a magasba, a fellegek fölé.

2010 – Toy Story 3. 3D

Ebben az új epizódban Andy egyetemre menne, de nem viheti magával a játékeit. Mégis megoldódik a probléma. Hőseink elkerülnek egy másik világba, ahonnan megpróbálják a szökést, vissza akarnak térni a régi házba.

Előjegyzésben: Newt, Verdák 2. és Szörny Rt. 2. Arról még nincs hírünk, hogy vajon lesz-e Toy Story 4? Erre csak a Pixar és a Disney emberei adhatják meg a választ.

B. Z.

Lecke

- Látom, Pistike, késő este írtad meg a magyar leckédet.
- Honnan tetszik tudni, tanárnő?
- Mert nem elég világosan fogalmaztál.

Bukás

- Másodszor is megbukik a vizsgán a diák. Hazamegy, panaszkodik az apjának:
- Ekkora pechet! Nem csoda, hogy meghúztak! Ugyanaz a terem, ugyanaz a tanár, ugyanaz a tétel...

Tanító bácsi

- Kisfiam, hogy tetszik az új tanító bácsi?
- Jól kijövök vele, apa. Még irigyl is téged.
- Hogy-hogy?
- Mindig azt mondja: „ha én lennék az apád...”

Ivóvíz

- A tanító néni kérdezi a környezetismeret órán:
- Gyerekek, ki tudja, hogyan jutunk tiszta ivóvízhez?
- Móricka jelentkezik:
- Merítünk a folyóból egy pohár vizet, és jól megmossuk!

Szakasz

- Ha egy rövid és egy hosszú egyenes szakasz 27 fokban találkozik a számtanfűzetben, nem új házi feladatot kaptál, hanem egyest.

Intő

- Ejnye, kisfiam! Már megint egy intő van beírva az ellenőrződbe!
- Nem tehetek róla, anyu. Nem én írtam be, hanem a tanító néni.

Szellemek

- A tanító néni azt meséli a gyerekeknek, hogy szellemek mindenütt vannak.
- Az iskolában is? – kérdi az egyik kisfiú.
 - Igen, itt is.
 - Az édességboltban is? – kérdezi egy kislány.
 - Igen, ott is – feleli a tanító néni.
 - És otthon, a mi kamránkban is? – kérdezi Mórcka.
 - Igen, kisfiam.
 - He-he, nekünk nincs is kamránk!

Templomban

- Hittanórán a gyerekek arról tanulnak, hogyan illik viselkedni a templomban.
- És miért kell csendben lenni a templomban, gyerekek? – kérdezi tőlük a tiszteletes.
 - Hogy nehegy felébredjenek az emberek – feleli Pistike.

Móricka

- Móricka az iskolában már az első hetekben beszédett egy csomó rossz jegyet. Egyik reggel odamegy a tanító nénihez és azt mondja neki:
- Tanító néni, nem akarom fenyegetni, de apukám azt mondta, ha nem hozok jobb jegyet, akkor hamarosan nagy verés lesz.

Okos kutyák

- Két szomszédasszony azon vitatkozik, hogy melyikük kutyája az okosabb. Az egyik azt mondja:
- Az én kutyám minden reggel pont 8-kor kiül a kapuba és várja a postást. Amikor megérkezik, átveszi tőle az újságot és behozza nekem.
 - Tudom – teszi hozzá a másik.
 - Honnan?
 - A kutyám mesélte.

Betörés

- Az öreg Józsi bácsi éjjel arra ébred, hogy betörő jár a lakásban.
- Segítség! – kiabál kétségbeesetten a bácsi.
 - Ssss...! – csitítja a betörő. – Ne lármázzon, nem bántom, én csak pénzt keresek!
 - Akkor jó – feleli a kisöreg – keressük együtt, mert az nekem is jól jönne.

Történelem

- Pistike, hány háborút viseltek a Habsburgok?
- Hetet.
- Helyes, fel is tudod sorolni?
- Igen, egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét.

Számtan

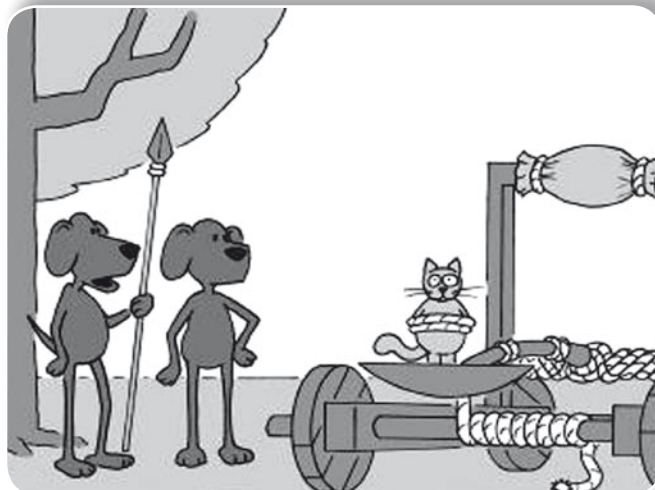
- Pistike, ha adok neked két nyulat meg kettőt, és még kettőt, akkor hány nyulad lesz összesen?
- Hét.
- Gondold át még egyszer! Adok két nyuszt, meg még kettőt, és utána még kettőt. Na, az mennyi?
- Hét.
- Nem. Figyelj, adok neked két almát, meg még két almát, és még kettőt. Hány almád lesz?
- Hat.
- Ez már jó. Na, akkor ha két nyulat kapsz, meg kettőt, meg kettőt, akkor mennyi lesz?
- Hét.
- Miért mondd, hogy hét?
- Mert már van egy!

Kényszerképzet

- Doktor úr, segítsen rajtam. Folyton azt képzelem, hogy csengő vagyok.
- Szedje be ezt a doboz gyógyszert. Ha úgy érzi, hogy nem használ, akkor csörögjön rám!

– Szándékosan tartok rendetlenséget, nehogy beköltözzön valami szörny.

– Nagyszerű találmány, Rex! Hogyan fogod elnevezni?

Rövid fül

A róka kérdezi a nyuszt:
 – Miért van ilyen rövid füled?
 – Mert romantikus alkat vagyok.
 – Hmm?
 – Tudod, annyira figyeltem a madarak csi-csergését, hogy nem hallottam meg a fünyírót.

Balszerencse

Két macska beszélget:
 – Azt hiszem, ma balszerencsém lesz!
 – Miből gondolod?
 – Reggel átment előttem egy fekete kutya.

Elefántok

Két légy beszélget:
 – Akármilyen hatalmas lények is az elefántok, szerintem van egy komoly hiányosságuk.
 – És mi az?
 – Hát még arra sem képesek, hogy az ablaküvegen mászkáljanak.

Műtét előtt

Egy bokszoló a műtőasztalon fekszik, ki kell venni a vakbelét. A sebész kérdezi az altatórvostól:
 – Alszik már a beteg?
 – Még nem. Már többször azt hittem, hogy elaludt, de kilencnél mindig talpra ugrik.

Harapás

– Doktor úr, segítsen rajtam! Azt hiszem megharapott egy vámpír.
 – Igya meg ezt a pohár vizet, kérem!
 – Ez segít?
 – Nem. Csak meg akarom nézni, hogy szivárogo-e a nyaka.

Pályaválasztás

– Hallom, orvos akarsz lenni, Pistike.
 – Már nem!
 – Hogy-hogy?
 – Mert hallottam, hogy az orvosok állandóan kezet mosnak.

Autótolvaj

– Hogy jutott eszébe nyolcvanéves korában autót lopni? – kérdezi a bíró az idős vádlottat.
 – Tudja, bíró úr, mikor még fiatal voltam, nem nagyon voltak nálunk autók.

Skótok

Két skót beszélget:
 – Nem voltál tegnap a templomban?
 – De, ott voltam.
 – Érdekes, én nem láttalak.
 – Nem is csodálom, én gyűjtöttem az adományokat.

Pótolhatatlan

Egy skót kisváros focicsapata feloszlik.
 – Nem tudod, miért oszlott fel a csapat? – kérdezi az egyik helybéli lakostól a másik.
 – Mert ellopták a labdát!

Alagút

Egy skót paraszthoz bekopog a szomszédja:
 – Rájöttem ám, komám, hogy miben meszterkedsz! Megtaláltam az alagutat, amit a szepincémhez fúrtál, és azon át hordod el a tüzelőmet.
 – Tényleg? Én meg azt hittem, hogy egy szénbányára bukkantam.

Jean-viccek

Jean és gazdája zenét hallgatnak. Az úr megkérdezi:

– Jean, maga szerint milyen a szám?
 – Kissé maszatos, uram.
 – Jean, mi volt ez az ásitás?
 – Most kelt fel a Nap, uram.

– Mondja, Jean, hisz maga a paradicsom létezésében?
 – Már hogyan hinnék, uram, hiszen most is azt főzök.

– Jean, tegyen a székre egy újságpapírt, míg rááll.
 – Fölösleges, uram, így is elérem a polcot.

– Jean! Kérem, hozza be a kardomat!
 – Minek, uram?
 – Élen szeretnék járni.

– Jean, öntsön ki egy vödör vizet az ablakon!
 – Miért, uram?
 – Mert vízesést akarok látni.

– Jean, maga miért szeplős?
 – Mióta ráborult a padlófesték a ventilátorra, uram.

– Jean, átmegyek a bácsikámhoz.
 – De uram, az eső szakad odakint.
 – Nem baj, Jean, azt mondta az öreg, hogy akkor menjek, amikor jólesik.

– Jean, mit játszanak ma a színházban?
 – A VIII. Henriket uram!
 – Akkor itthon maradok.
 – Miért uram?
 – Mert az első hetet nem láttam!

– Jean, menjen ki az utcára, és kérje el a sarki rendőrtől a bilincseit!
 – Miért, uram?
 – Elkezdttem egy könyvet olvasni, és lebilincselő élményre vágyom.

– Akarsz hallani valami ijesztőt? Ez a harmadik alkalom a héten, hogy leszállok a buszról, és továbbra is emlékszem, mit tanultunk.

– Halmelyven beszélnek!

Esterházy Péter

Hahn-Hahn grófnő pillantása

1. „Ne csácsogj. Növeled a káoszt.”

Volt nekem egy távoli, fantasztikus és titokzatos nagybátyám, akit mindenki csak Robertónak hívott, mintha olasz selyemfiú lett volna, kivéve apámat, ő nem hívta sehogy, „nevét nem vette ajkára”. Nem vér szerinti rokon, egy nagynéniszerűség férjeként lett rövid ideig családtag, anyai ágon, mégpedig épp ott, ahol ez az ág játékosan és sorsszerűen érintette az apai ágat – egy a folyó, akárhány ága-boga van is.

Roberto mindig valahogy ünnepet csinált saját magából; ha megérkezett, jobban mondván betoppant, vasárnap lett. Feleségét, a nagynénit, Irának hívták (később a padlason a testvéreimmel találunk róla egy aktképet, olajfestményt, és nagyon tiszteltük ezért), 49-ben hirtelen elment Brazíliába. Roberto maradt. Annyi látható haszna származott a házasságából, hogy 51 nyár elején őt is kitelepítették, ami saját jogon nem okvetlenül járt neki, a Hortobágyra került, orosz mintára száműzték, megfélemlítve, hogy országunk nem alkalmas a száműzésre, mert ha az embernek Egerben volna, teszem azt, babája, akkor az egy nap alatt oda-vissza megjárható.

Ahová mi voltunk elzavarva, abba az észak-magyarországi kicsi faluba, oda is be-benézett időnként, még ajándékot is hozott, mintha afféle külföldi, gazdag rokon volna, s nem pedig ugyanolyan senkiházi, mint mi. Anyám egészen kifiatalodott mellette, viháncoltak, mint a gyerekek, olyanok voltak, mint a testvérek, én legalábbis így láttam, sóvárogva néztem őket, álnővért az álóccsével, nyilván azért is, mert nekem sosem volt nővérem, és mindig szerettem volna egyet (egy-et-egy-et).

Emlékszem, egyszer este anyám, arcán még az egész nap Roberto-ünnepe, nevetve említette apámnak: Ilyen szerettem volna lenni, mindig ilyen. Apám pedig mogorván így válaszolt: Ne csácsogj. Növeled a káoszt.

Növeled a káoszt, ez apámnak kedvenc mondása, és ez volt az egyetlen mondat, amelyet Robertóhoz intézett, napra tudom mikor, 1963. június 28-án. Azért tudom, mert másnap utaztam, Péter-Pálkor Bécsbe, nyaralni, helyesebben rokonokat, nyári

szünidő eltöltése kvázi-vidéki unokaöcsé által” – című házi feladat megoldására unszolni. Teletömek mindig Maggi-kockás levekkel – melyektől még ma is hányingert kapok; kenyérgombócokkal gyúrtem le, illetve a cserepes virágok titkos megöntözésével csökkentettem a bajt –, aztán zsupsz, bedugtak egy caritas-táborba valahol a Salzkammergutban. Akkor nem tudtam, hogy ez milyen jó nekem.

– Heló, pupák – köszönt rám 29-én a vonat egy mosolygós fiatal férfi. Én a szüleitem is magáztam akkoriban, Roberto volt az egyetlen felnőtt, akit tegeztem.

– Öregem! – pattantam föl, és azonnal el is pirultam.

– Tudsz mindent? – kérdezte. Tudtam, tudni véltem. Előző este, éjszaka apám ki dobta őt a házunkból. A dulakodás zajára ébredtem. Apám tolt a kifelé a lakásból Robertót, aki alig komolyan védekezett; ugyan, ugyan, ismételte, anyám hallgatott, ő is csak nézett, ahogy én. „Növeled a káoszt.” Roberto mindig nevetett. Nevetve válaszolta apámnak, hogy hát mi különböztetné meg a káoszt a föl nem ismert bonyolult rendtől? „Kifelé!” Én mondatokra nagyon tudok emlékezni. Roberto rágyújtott, kacsintott a Dohányozni tilos! táblára, s nem várta meg esetleges válaszomat, ha-

Kedves Olvasó Tanulók!

Esterházy Péter Hahn-Hahn grófnő pillantása című regénye a magyar Duna-regények sorába tartozik, azaz olyan irodalmi alkotás, amelynek cselekmény- és jelentésformálódásában az Európában metaforikus-jelképes tartalmakat is jelölő folyó játszik központi szerepet. Azt gondolom, ti is, kapásból tudnátok egy-két ilyen jelentést sorolni, gondoljatok csak Széchenyi István dunai kultúrtervére, Szenteleky Kornél elgondolásaira. De ismert, jelentős Duna-versre is tudnátok példát mondani. Kutassatok ez irányban! Írjátok meg az eredményt, mit fedeztetek fel, mit találtatok!

Esterházy Péter regényének azt a fejezetét olvashatjátok, amelyben a nagy Duna menti utazás terve megképződik, kifejezést nyer!

Jól olvasást, kutatást!

Bence Erika

nem elmondta, hogy este atyámmal megbeszélte, amit nyilván én is tudok már, hogy együtt fogunk utazni, utazók leszünk, végigutazzuk a Dunát, satöbbi, én úgyis unom a nagynénik szolid gondoskodását, satöbbi. – Na, pupák.

* Rendben van – bólintottam, mintha én és akkor döntöttem volna. Arról hallgattam, amit az ajtórisben láttam.

2. A Nelly-holtág

Soha nem tudtam megjegyezni a nevét, Franz vagy Joseph vagy Thomas, várt már ránk a Westbahnhofon, szürke sofőröltönyben, tányérsapkáját a keze közt forgatva. Már tudtam, hogy nem érdemes huzakodni vele, rögtön odaadtam a csomagomat. Soha nem volt semmilyen kedve, de kedvetlen se volt, inkább gépszerűnek mondanám. Hogy kényelmes útja volt-e az uraságoknak? Hogyne. És hogy a gróf úr már nyilván várja a jól megérdemelt vakációt. A gróf úr az én voltam, és akkor, 13 évesen, teljesen rendben lévőnek találtam ezt a megszólítást. Olvasmányaimra támaszkodtam. Kedv tehát nem, hanem feszültség volt a sofőrben, most azt mondanám, évszázados feszültség. Sötét-kék, nagy Citroënnel siklottunk lefelé a Mariahilferstrassén, szürkéhez szokott szemem nem tudott betelni a színes hirdetésekkel. Roberto nem szólt egyikőnkhez sem.

Néhány évvel ezelőtt, ahogy mondani szokás, a család ősi sasfészkében akadt dolgom (NÉV NEM FONTOS), a kastélyban értékes könyvtár bújta meg, elzárva a nyilván-

nosság elől, s azt reméltem, találok ott valamit, amire szükségem lehet (nem találtam, hacsak nem a nem-találást, azaz ezt), engedélyt kaptam a rokontól, s a megbeszélte délelőtt „jelentkezni” kellett az Irodán. Tilosban parkoltam, ahogy fölnéztem a házra, a Platz szó előtt a saját nevemet láttam. Figyelmen kívül hagyva a francia forradalom szellemét, ebből helytelenül arra következtettem, hogy aki engem itten meg bír büntetni, az varázsló. (A varázsló fiatal rendőrfiú képében 150 schillingre taksálta az európai emancipációt.)

A Kanzlei úgy nézett ki, ahogy azt a monarchiásregények előírják. Négy unalmas, szürke, kortalan férfi hajolt pökhendin az asztalok fölé, könyökvédőben, ahogy kell. Köszönéseimre nem mozdultak, kaffogtak valamit. Mondtam, hogy Nabucco fővadászmestert keresem. A legfiatalabb végigmért. Méghogy Nabuccót. A fővadászmestert. Kevesebb tán nem is volna elég. Körülbelül így nézett rám (lett volna dolga egy szemésznek). Mondtam barátságosan, hogy a fővadászmester vár rám. A vár szóra lecsapott.

– Tessék várni! – kiáltotta.

– Jó – bólogattam. Egy olyan Kafka-regényben ácsorogtam, melyben a kiadó szavatolta a happy-endinget, szóval egy elég rémületesben. Kis idő múltán krárogni, köhögni kezdtem. Most egy másik emelte föl a fejét. Arcáról por szitált a papírokra. Nem is kérdezett, csak föl vonta a szemöldökét. Ez idősebb lehetett az előzőnél, de nálam fiatalabb. (35 éves koromig így néztem az embereket, idősebb, fiatalabb, ha fiatalabb, melyik öcsémel egykor...)

– Ahogy már említettem...

– Előlről! – ordított föl hirtelen.

– Pardon? – A beamter kevély és gyáva.

Most ez utóbbi következett. Hogy mire s kire is méltóztatok várakozni. Eluntam ezt a könnyűkezü parafrázist. De azok meg épp mostanra jöttek bele. A kioktatás, a fenyegetés, az unalom szeszélyével lökögettek ideoda. És még kicsit hálásak is voltak, hogy így elsórákozgathatnak.

– Lenne szíves bejelenteni! – Csalódottan rám néztek.

– Kit, kérem? Kicsodát jelentsünk be? Drága uram, kit, az ég szerelmére! – Tudtomra adták, hogy nem vagyok, csak az van, amit ők megneveznek, és ott még nem tartunk. Utáltam szószátyár osztrák dialektusukat. (Pedig eredendően a német németet nem szerettem, mert apám mindig őket csúfolta, figurázta. Meer-rettich-tunke meg így, és ezért az osztrákot emberibbnek tartottam. De aztán, mikor később politikuskokat hallottam beszélni, akkor az már csak slampos volt. És ilyenkor még azt szoktam

mondani: A legszebben németül Prágában beszélnek. És úgy mondom, mintha én ezt meg tudnám ítélni. Van egy-két ilyen apámondatom. Uraságtól levetett holmi...)

Akkor halkan megmondtam a nevem.

Én még ilyet nem láttam. Mind a négy, mintha rugó lökte volna őket, fölugrott, bokáját összecapta, akár egy színes filmen, állukat kicsit megemelve rám bámultak. Arcuk nem tudta követni az eseményeket, s egy pillanatra még ott maradt rajtuk az előző mimika, a bosszankodás, az unalom, a fennhéjázás. De gyorsan átvette az uralmat az elkeseredett alázatosság, igen, az évszázados feszültség. Hogy ne nevessek, gyorsan valami olyasmit mondtam a legfiatalabbnak, hogy édes fiam, nyugoggyá má meg bazmeg, magánemberként vagyok itt – de az akkor már futott is, és futott hirtelen mindenki, engem lerántottak egy székre, és a rangidős, szemében könnyel, azt ismételtette: – Drága kegyelmes úr! – És megsimogatta a fejem.

A sofört Nelly tant’ küldte ki elének. Nellyke hercegisasszony volt, hercegvénkisasszony, és nagyon okos. A századdal vagyok egyidős, szerette mondogatni. Nagyon jól tudott sakkozni, még tavaly is simán megvert, lényegében a halálos ágyán, a szél is már megütötte akkor, alig forgott a nyelve, és el-elcsöpögött a nyála. Elvileg én is okos voltam, úgy értem, gyerekkoromban ez a hír járta, és ez összehozott minket, az egymásnak való két krüpli, „hadd nézzelek”, mondta, mikor először találkoztunk, mintha rám várt volna, az eszemre. Nem nagy fogás.

Mikor annyi volt, mint én ekkor, Schratt Katalinnal sakkozott rendszeresen, a híreshírhedt színésznővel, Ferenc József bizalmasával. Die Schratt!

– Ügyesen játszott – mesélte. – Hidd el, egészen ügyesen. Műveletlen volt, nem ismer-te a szakirodalmat, de érzékien játszott.

– Érzékien? – vihogtam.

– Érzékkel, úgy értem. És őfelségével is sokat mulatták így az időt. Aki viszont nagy pancser volt, mutatott egy-két partijukat. Nevetséges. Unalom és akarnokság. A Volksgartenben üldögéltünk sokat. – Akarta is folytatni meg nem is. – Sütött a nap a szemünkbe, hunyorogtunk, ő a kalapját egészen az arcába húzta, hogy ne ismerjék föl, de persze mindenki, igazán mindenki fölismer-te őt, ám tapintatosan úgy tettek, mintha csak egy szép asszony üldögélt volna egy lánykával, az én kicsinke elefántcsont sakk-készletemet az ő combjára tettük, és úgy játszottunk. Ideoda csúszkált a tábla. Sakk, mondtam én, aha, mondta ő, bajban van a király! Mire én: És császár! – amin aztán neveltünk. A Volksgarten... nagyon jó a Volksgarten...

Nellyke a Monarchia egyik legpatinásabb családjának sarja, fölmenői sok bajt és bosszúságot okoztak Magyarországnak, olykor kart karba öltve az én fölmenőimmel. Nekem minden családtörténet. Nellyke maga is hasonlított a Monarchiához, amennyiben különböző, egymásnak ellentmondó részekből volt összerakva: nagy debella asszony, egy szekrény, akkora, viszont kicsi, finom keze könnyű, selymes tapintású, dús, szinte férfias szemöldöke, akár egy pamacs föl-le ugrál, olyan, mint egy, illetve kettő bajusz, amelyik rossz helyre került, kackiás bajuszok, a szeme vadul kék, mint egy italo-western sztárnak, éles, fürkésző tekintete pedig mutatja az okosságát, az okosságát, melynek – a sakkot leszámítva – nem volt tárgya, merthogy az életének nem volt tárgya, ő maga bizonyosan nem volt az. És azt hiszem, golyvája is lehetett, az állától egyenes út, hús-út vezetett a hatalmas, minden nőit nélkülöző keblekig. Bűn-drága, nagyon izléstelen ruhákban járt.

Soha életében nem dolgozott, soha semmit nem akart, még csak gyáva se volt, legfőljbbe annyira, hogy apáca se akart lenni. Értetni véltem az egészet.

Nellyke volt az egyetlen a világon, aki nekem örült jobban és nem Robertónak. Robertónak tényleg nagyon lehetett örülni. A Maggi-leves már az asztalon volt. Öklend, kenyér, virágcserep. A szemöldökök ugrásra készen, de Nellyke kíméletesen kanalizott.

– Elkezdődött az aratás? – Ezt sose hagyta ki. Tudni akarta, mi történik az országban, fegyelmezett honleány. – Apád hogy van? – fordult felém. Bólintottam, jól, növeli a káoszt. A szobalány behozta a tálat, Nellyke intett, tegye le. Eszegettünk. Robertóval pófakat vágtunk. Aki beszámolt a Duna-utazás tervéről.

– Anyádék szólhattak volna – dörmögte, aztán kutató pillantását a fiatal férfira vetette. Roberto most különösen szép volt, seprős nagy szempillái, mint egy olasz nőé, és a melegben a barna bőre olajosan csillogott, már-már kékes, fekete haja szorosan hátra-simult. Úgy tetszett, mintha épp a fürdőkád-ból szállt volna ki. Eleganciájához hozzátartozott a rendetlenség. – Mond, Roberto, ugye nem hallgatsz el semmi fontosat?

– Ugyan, drága néném.

– Nagyszerű – válaszolta az idős asszony keményen, és csöngetett, hogy hozhatják a kuglófot, melyről tudtuk, hogy olyan lesz, mint a fűrészpör. Istenem, gondoltam később, évek s szakácsok múltán, mennyi figyelem, utánajárás kell, hogy mindig ennyire biztonságosan, szolidan szarul főzenek.[...]

Építsünk elektronikus könyvtárat!

Pontosan mi az, hogy e-book és miben jobb, mint egy hagyományos könyv? Milyen formátumok vannak és milyen alkalmazásokkal lehet őket kényelmesen olvasni? Többek között ezekre a kérdésekre igyekszünk választ adni az elektronikus könyvekkel foglalkozó cikkünkben.

Rengeteg szó esik manapság az elektronikus könyvekről és könyvolvasókról, amelyek nyilván nem képesek pótolni egy hagyományos könyv olvasásának élményét, mégis rengeteg előnnyel rendelkeznek hagyományos társaikhoz képest. Ezek közül elsőként érdemes kiemelni a környezet megóvását – mindannyian tudjuk, hogy egy könyv előállításához rengeteg papír szükséges, amelyek készítéséhez bizony fákat kell kivágnunk, ez utóbbiból pedig egyre kevesebb található meg a bolygónkon. Szintén nem elhanyagolható szempont, hogy egy átlagos e-book olvasón több száz könyv elfér; aki cipelt már sok olvasnivalót a nyaralásra, az bizonyára értékelni fogja ezt a szempontot is.

Természetesen nem szabad elfeledkezni az elektronikus könyvolvasás hátrányairól sem. Azt már említettük, hogy egy elektronikus készülék közben tartása nem pótolja a valódi könyv olvasásának élményét. Még a modern, elektronikus tintát használó készülékek olvasása is fárasztóbb, mint egy hagyományos könyvé, a háttérvilágítással ellátott kijelző eszközökön (PDA, hagyományos monitor) pedig kifejezetten fárasztó hosszabb szövegeket olvasni, arról nem is beszélve, hogy napfényben ez utóbbiak igen nehezen láthatók. Talán nem véletlen, hogy egy friss kutatás szerint az emberek gyorsabban képesek hagyományos könyveket olvasni, mint a különféle eszközökön e-bookokat.

Mi az az e-book?

Az e-book, azaz az elektronikus könyv nagyon sokféle fájlformátumú lehet, a lényeg csak annyi, hogy egy könyv tartalma szerepeljen benne digitális formátumban. A legegyszerűbb természetesen egy „sima” TXT állomány, míg a skála másik végén az iPaden elérhető fantasztikusan kinézett, interaktív, forgatható, rázható könyvek találhatók, amelyek többet „tudnak”, mint egy hagyományos könyv. A különböző formátumoknak természetesen különböző előnyei és hátrányai vannak, a sima szövegállományok értelemszerűen csak szöveges információkat hordozhatnak, más fájlformátumok lehetőséget kínálnak képek és táblázatok tárolására és megjelenítésére, rendelkezhetnek bizonyos szintű interaktivitással, képesek a szöveg áttördelésére vagy könyvjelzők tárolására is. Ha saját e-book gyűjteményt szeretnénk készíteni, akkor talán a PDF vagy az ePub formátum a legjobb megoldás, hiszen ezek egyszerű számítógépen is könnyedén előállíthatók és megtekinthetők, másrészt mindkettő tartalmazhat táblázatokat és képeket is, harmadrészt pedig a legtöbb mai e-book olvasó (alkalmazás és eszköz egyaránt) képes ilyen állományokat megjeleníteni.

E-book történelem

Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy az elektronikus könyv viszonylag új találmány, pedig a története egészen a hetvenes évek elejéig nyúlik vissza, egészen pontosan 1971-ig. Ekkor gépelte be ugyanis egy Michael S. Hart nevű úriember az Egyesült Államok függetlenségi nyilatkozatának szövegét és tette azt elérhetővé bárki számára. Ebből indult útjára a Project Gutenberg névre hallgató kezdeményezés, amelynek célja a könyvek digitalizálása, archiválása és mindenki számára elérhetővé tétele. Hart 1987-ig 313 könyvet gépel be egymaga, 1989-től pedig a lapolvasóknak, az optikai karakterfelismerésnek és a rengeteg önkéntesnek köszönhetően lényegesen felgyorsult a folyamat. Mára ez az elektronikus gyűjtemény több mint 32 000 különböző, ingyenesen elérhető, többségében angol nyelvű könyvet tartalmaz, olyanokat, amelyeknek már lejárt a szerzői jogvédelme, így bárki szabadon letöltheti, olvashatja és terjesztheti őket.

A következő dátum, amiről érdemes megemlékezni, 1998, ekkor jelent meg ugyanis a világ első két elektronikus könyvolvasó készüléke, a Rocket ebook és a SoftBook. Ez utóbbi beépített 33,6 Kbps-es modemének segítségével tudott könyveket és folyóiratokat letölteni a SoftBook saját könyvtárházából.

A fejlődés igazán a 2000-es évek második felében indult el, amikor olyan nagyrájként jelentek meg az elektronikus könyvpiacon, mint a Sony a saját Sony Reader olvasójával, az Amazon a Kindle sorozattal, a Barnes & Noble könyvkiadó, vagy az Apple az iPaddel és a mögötte álló iBooks alkalmazással és könyvesbolttal.

Természetesen meg kell említenünk a Magyar Elektronikus Könyvtárat is, amelyből jelen sorok írásakor több mint 8300 könyvet tölthetünk le teljesen ingyenesen, ráadásul a legtöbb műhöz többféle formátumban is hozzájuthatunk (TXT, HTML, RTF, PDF, LIT és DjVu). Az oldalon szépirodalmi és ismeretterjesztő könyvek egyaránt megtalálhatók, valamint akár hangoskönyveket is tölthetünk. A gyűjtemény szabadon kereshető, kiváló helyszín elektronikus könyvgyűjteményünk bővítésére.

E-book olvasó alkalmazások

Elektronikus könyveink nagy részét számítógépen is megtekinthetjük, még akkor is, ha nem ez a legkényelmesebb módja az olvasásnak. Ha úgy döntünk, hogy a monitor előtti görnyedést választjuk, akkor olyan fájlformátumú könyveket szerezzünk be, amelyek megtekintése nem jelenthet problémát. Egy TXT, HTML vagy PDF alapú könyvet minden további nélkül el tudunk olvasni a gépünkön és a többi nyílt szabványú fájlformátummal sem lesznek problémáink, de ehhez be kell szereznünk egy dedikált könyvolvasó programot. Szerencsére több tucat ilyen alkalmazás létezik, minden webes szoftvergyűjtő oldalon rengeteget találhatunk belőlük.

Mi három ilyen szoftvert ajánlunk olvasóink figyelmébe. Az első az yBook, amelynek

nagy előnye, hogy gyakorlatilag bármilyen Windows változaton elfut (Windows 95, vagy újabb) és nagyon alacsony az erőforrásigénye, mégis széleskörű funkciókkal rendelkezik. Beépített könyvtöltőjének segítségével szabadon böngészhetjük a korábban már említett Project Gutenberg ingyenes könyveit, kereshetünk az adatbázisban, és le is tölthetjük a nekünk tetsző műveket.

A TXT, HTML és RTF formátumok megjelenítése mellett képes beolvasni a PDB (eReader), PRC (TealDoc) és ePub állományokat is. Olvasás közben szabadon átméretezhetjük a lapot, megadhatjuk a margók pontos méretét, valamint a betűméretet is megváltoztathatjuk az egészen aprótól az óriásig. Lehetőséget nyújt szöveg keresésére és könyvjelzők elmentésére is.

A másik általunk ajánlott ingyenes könyvolvasó szoftver a Lucidor, amely ugyan csak az ePub formátumot ismeri, de a kezelése igen egyszerű és minimális könyvkatalógizálási funkcionálisással is felvérteztek. A beállítási lehetőségei ugyan szerényebbek, mint a másik két említett alkalmazásé, de cserébe kezdő felhasználók is könnyebben elboldogulnak vele. Sajnos a margó megadására nem kínál lehetőséget, viszont képes a betűméret megváltoztatására és a szöveg áttördelésére. Létezik egy Lucifox névre hallgató Firefox kiegészítő-változata is, amelynek segítségével a böngészőnkön belül tallózhatjuk a gyűjteményünket és olvashatjuk a könyveinket.

Aki profi, fizetős alkalmazásra vágyik, annak érdemes kipróbálnia az ICE Book Reader Professional programot, amely olyan fejlett funkciókkal rendelkezik, amelyek nem találhatók meg az ingyenes programokban. A TXT, HTML, RTF és DOC állományok kezelése mellett támogatja a LIT, PDB, PRC, TCR és FB2 kiterjesztésű elektronikus könyvek megjelenítését is. Tud konvertálni is különböző formátumok között, de ezen képességei elmaradnak a Mesterfogások rovatkában részletesen bemutatott ingyenes Calibre programtól. Képes könyvgyűjteményünk katalógizálására is, adatbázisában akár 250 ezer könyvet is tárolhatunk.

Mindezek mellett az ICE Book Reader az olvashatóság terén nyújtja a legtöbbet. A program fejlesztője ugyanis nagyon sokat tett azért, hogy a képernyőn történő olvasás fárasztó műveletét minél jobban megkönnyítse a felhasználók számára. Ennek érdekében az alkalmazás olyan különleges dolgokat tud, mint például a szubpixelekre is kiterjedő nagyon finom, szabályozható sebességű szöveggörgetés, a teljes képernyős megjelenítés és élsimítás, vagy a dokumentum logikai szerkezetének felismerése és ez alapján történő megjelenítése.

T. Sz. – PCW

HOROSZKÓP

KOS

A tüzességednek most sem mondasz el lent, törtetsz előre, és azt sem nézed, hová lépsz, pedig bizony oda kellene figyelned! Vigyázz jobban az egészségedre, mert érzékenyebb leszel a kelleténél. Ugyanakkor ez ne vegye el a kedved semmitől, képes leszel teljesíteni azokat a feladatokat, melyeket elvárnak tőled. Önbizalmad úgy lehet ismét erős, ha megpróbálsz túlszárnyalni a barátaidat.

BIKA

Már a múlt héten is tudtad, hogy most kemény napok várnak rád, és így is keltél fel hétfőn reggel. Felkészültél minden eshetőségre, meglepetés sem érhet! Bármilyen feladattal bíznak meg, azt minden erőfeszítésed árán elvégzed, nincs előtted akadály. Él benned a bizonyítási vágy. Dicséretre számíthatsz, melyek önbizalmadat építik. A hét vége felé lendületet vesz a szerelmi életed, élj a lehetőséggel!

IKREK

A következő napokban mindent rózsaszínűnek látsz, a bajokból is a tanulságot akarod leszűrni. Gondolkodásmódodban is végre pozitív változás áll be, magad is meglepődsz ezen. Új barátokra, ismerősökre találhatsz, ami nagyon jól tesz neked, hisz mostanában többet foglalkoztál magaddal. Valaki felfigyel rád, nyújtsd a maximumot egész héten!

RÁK

A legváratlanabb pillanatokban kisebb-nagyobb konfliktusokba keveredhetsz, azonban, ha úgy érzed, neked van igazad, és ezt bizonyítani is tudod, hát ne hagyd magad. De tarts mértéket. Hangos kiabálások helyett keress békés utat. Persze ne engedd, hogy olyannal vádoljanak, amit sosem tettél! Olvass optimista tartalmú könyveket, idézeteket, ezek felvidítanak a rosszabb pillanatokban.

OROSZLÁN

Nem lesz könnyű heted, s bár nem a harciasság tüze hajt, mégis mások tüzes reakciói belőled is ellenállást válthatnak ki. Nagy az esély, hogy valaki megsérti az önérzetedet. Ha teheted, gyorsan tedd túl magad ezen, ne vedd magadra, amit mondott, különben napokig ennek hatása alatt fogsz élni. Ha lehet, engedd el a füled mellett a sértéseket.

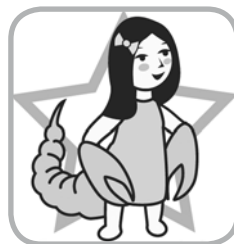
SZŰZ

Érdekes élményekben lehet részed, melyek meghatározhatják az év hátralévő időszakának eseményeit. Nehézkesen indul a hét, de utána gyorsan és élményekkel telítetten mennek a napok, sok munka és tanulnivaló lesz a porondon. Fogadd be az új ismereteket, hisz a jövőben kamatoztathatod őket. Nem árthat, ha elkezdesz egy tanfolyamot, csak hasznodra válhat.

MÉRLEG

Hirtelen régi, lezáratlan konfliktusok, félreértések kerülnek elő, de szerencséd van, mert éppen ezek megoldására adhatnak alkalmat az elkövetkezendő napok. Mivel nem vagy haragtartó típus, ezt mutasd is meg mindenkinek. Köss békét esetleges ellenfeleddel, légy te az, akiből példakép válhat. A hétvégén szigorúan szánj időt a pihenésre, s ne feledkezz meg a barátaid felhívásáról sem.

SKORPIÓ

Ne idegeskedj és zsörtölödj feleslegesen, és ne keresd a bajt – egyszerűen csak fogadd el, hogy néha kellemetlen napok is vannak az életben. Ne keveredj összetűzésbe senkivel, most csak veszíthetsz a kialakuló vitában. Fogd vissza magad ezekben a napokban, maguktól lecsillapodnak a kedélyek. Akad majd egy régi naplód vagy könyved, ami most kerülhet a kezdbe. Olvass bele, élvezni fogod.

NYILAS

Ez a hét tele lesz hullámvasutakkal, azt sem tudod majd, hogy fent vagy-e vagy lent, annyira gyorsan pörögnek az események. Megszakadhat egy baráti vagy ismerősi kapcsolat, mely elsőre fájdalmasnak tűnik, de később majd „hasznát” látod. Olyan dologgal kapcsolatban zördülhetsz össze valakivel, amihez nem biztos, hogy jól értesz. Ne akarj senkit meggyőzni valótlán dolgokról!

BAK

Kiváló napok állnak előtted. Végre egy olyan időszak veszi kezdetét, amikor, ha megfelelően teljesítesz, komoly dicséretre, elismerésekre számíthatsz. Az elismerés erősíti az önbizalmadat is, és így egész héten jó kedved lesz. Bármibe fogsz is, azt most sikerrel befejezheted be, és ez hosszú távon is hasznodra lesz. Legyen szó bármiről, a siker most garantált.

VIZÖNTŐ

Ezekben a napokban könnyen hajlamos lehetsz arra, hogy bármilyen apróságon feleslegesen mérgeződj, vagy akár vitába is keveredj. Óvakodj a hirtelen indulatoktól, olyanokat is megbánthatsz, akik ezt egyáltalán nem érdemlik meg. Próbáld meg ezen a héten tudatosan visszafogni magad, különben többen elfordulhatnak tőled. Rossz passzban vagy, ezt nagyszerűen tudod oldani sporttal vagy kirándulással.

HALAK

Kedves Halak! Ül fel a hullámvasútra, és gondold arra, hogy amikor éppen lefelé megy veled, mindig van fölfelé tartó szakasz is! Egy pillanatra se hagyd, hogy eluralkodjon rajtad a kétely, hisz megvan a képességed a rád bízott feladat elvégzéséhez. Most nem várhatsz segítséget senkitől, teljesen magadra leszel utalva, de ez ne adjon okot a csüggedésre, hisz eléred a kitűzött célt.

Rend a szekrényben, rend a lélekben!

A szekrényedben kész káosz uralkodik? Ha kipakolnád az összes ruhádat, rengeteg olyan holmit találnál, amiről már el is feledkeztél? Némelyiken még a címke is rajta van? Az életed is pont olyan zavaros, mint a környezeted? Akkor ideje rendet tenni!

Nagy a fejetlenség körülötted, szétszórt vagy, soha nem találsz semmit? Képtelen vagy sokáig egy dologra koncentrálni? Lekésd a határidőket, megfeledekel fontos dátumokról? Merd kimondani: a káosz eluralta az életedet. Nincs más mód, rendbe kell tenned, s először a külsőségekkel kell kezdened. Előbb magad körül kell megtisztítanod (szó szerint) a környezetedet, s meglátod, a lelki folyamatok már maguktól elindulnak.

A rendrakást kezd azzal, hogy szétválogatod a felgyülemlett holmidat. Tedd félre azokat a dolgokat, amelyekre mindenképpen szükséged van, s gyűjtsd külön azokat, amiket ki akarsz dobni, de még jobb, ha elajándékozod őket a rászorulóknak vagy

a barátaidnak, akiknek eddig fáj a foguk egy-két tárgyra, ami a tiéd volt. A maradék javaidat kell rendszerezned.

Ha a környezeted rendetlen, akkor a zűrzavart fogod magadhoz vonzani, hiszen mindennek megvan a maga rezgése, amivel te is kapcsolatba kerülsz. A személyedhez kötődő tárgyak pedig végképp hatással vannak rád és az érzelmeidre. Ha nincsenek rendben, te sem leszel rendben – ez ennyire egyszerű.

A ruhásszekrényben például sokkal kevessebbet kell kotorásznod, ha nem hajtogatod a ruháidat, s egymásra teszed őket, hanem vállfákat használsz. A reggeli „Mit vegyek fel?-procedúra” is sokkal kényelmesebb lesz, hiszen praktikusabb a válogatás, ha csak „lapozgatnod” kell a ruháid között.

Ha a rengeteg műtűrből van elegendő, ami csak a port fogja, nem kell a polcaidon tárolnod. Beteheted őket szép dobozokba, így megúszod a rendszeres törölgetést, arról

nem is beszélve, hogy sokkal időtállóbbak maradnak. Akkor vedd elő őket, amikor csak akarod!

Végezetül pedig ne felejtse el: azzal, hogy a régi, megunt, nem használt dolgaidnak kiteszed a szűrét, helyet csinálasz azoknak az új dolgoknak, amelyek újra fel fognak dobni! Mihelyt eltűnik az, ami az útját állta az új bevonzásának, eltűnik az elégedetlenség érzése is, ami addig úrrá volt rajtad.

Ha sok a lecke

Gyakran mondd: „Túl sok a házi, túl sok a lecke.” Általában persze időhiányra hivatkozol. Az esetek többségében azonban inkább kitartás-, szervezetség-, türelemhiányról van szó.

Egy nagy filozófus azt mondta egyszer, hogy nem maguk az események a fontosak, hanem az eseményekhez való hozzáállás. Biztos néha arra gondolsz: „Ez nem lehet igaz, ezt nem lehet megcsinálni, nem tudom megtanulni.” Sokszor úgy érzi az ember, főleg ha történetesen diák, hogy túl sok feladatot zúdítottak szegény fejére, és hogy képtelen azokkal megbirkózni. Ilyen helyzetekben kell elővenni az említett filozófusunk mondatát, és jól megfontolni. A házi tömegén nem tudok változtatni. Azon viszont igen, hogy hogyan állok a problémahegy elé: nekivágok a megmászásának, vagy próba nélkül faképnél hagyom. A jó mérnök először tollat és papírt vesz a kezébe, és megtervezi a házát. A jó menedzser is ezt teszi. És tulajdonképpen mindenki, aki sikeres akar lenni a munkájában. Írd le egy papírra, mit szeretnél elérni, fogalmazd meg a vágyaidat.

Készíts tervet!

Ebből is látni, hogy a tervkészítés egy jól bevált módszer. Gondold át alaposan, mik a teendőid, hogyan állítanád fel a legideálisabb rangsorokat, és hogyan tudnád a legoptimistább módon megvalósítani őket. Úgy van az, hogy sokkal könnyebben tanulunk meg olyan dolgot, ami érdekel bennünket, vagy amiben érdekeltek vagyunk. Ezt biztos te is tapasztaltad már. S ha ez igaz, akkor célszerűbb ezeket a témaköröket későbbre hagyni, először a nehezebbeknek, több odafigyelést igénylőknek nekivágni. Van, amikor sehogy sem fűlik a fogad valamihez. Ilyen esetben vedd elő kisgyerekkorod kíváncsiságát. Gondolj arra, hogy akkoriban még mindenhez érdeklődéssel közelítettél. Kérdezz most is, mint akkor! Kell, hogy találj mindenben valami érdekeset!

Figyelem! Figyelem! Figyelem!

Némi önismeret birtokában el kell döntened, mennyi az az idő, amíg figyelni tudsz. A figyelem terjedelme egyéni, ezért nincsenek

rá általános szabályok. Addig ülj egy anyag fölött, amíg biztosan korábban tartható a figyelmed.

Nagyon fontos, hogy bizonyos időközönként szüneteket iktass be. Egy kis mozgás, egy kis teázás vagy zenehallgatás remek áthidaló két nekifeszülés között.

Semmiképp sem tanácsos időben elhúzni a tanulásra szánt időt, mert abból semmi jó nem sült ki. Ha van rá kapacitásod, az a legjobb, ha a lehető legrövidebb idő alatt tanulsz, a lehető legintenzívebben. Azt ugye mondani sem kell, mi az ideális: tízór ágyba, lehetőleg rendszeresen.

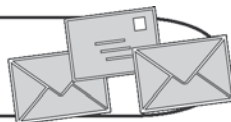
Szoktasd magad a rendszerességhez!

A tanulással foglalkozó szakirodalmak azt javasolják, hogy a tanulás harminc százalékát próbafelmondással, próbatesztel töltsd ki. Ez nem más, mint a megtanultak ellenőrzése.

Sokat segít a jegyzetelés is. A fő mondanivalót keresve egyrészt átfutod az egész anyagot, másrészt sűrítési, kiemelési technikákra is szert tehetsz. Az átolvasás és jegyzetkészítés már fél siker. A tananyag már benned van. Csak a megemésztés van még hátra.

MIZUJS?

Padtársam

(Személyleírás)

Az én padtársam Szandra. A testalkata vékony, karcsú. A haja színe barna. Ezt középben elválasztva, mindig kiengedve hordja. Az arca kicsit hosszúka, szeplős. A füle szabályosan áll. A szeme világosbarna, a szempillái hosszúak. Az ujjai szintén hosszúak. Farmerben jön legtöbbször iskolába. Ehhez pulóvert vesz fel. A blúzai szépek, és mindig jól illenek az öltözkészéhez. Lilás sportcipőt visel. Mivel kedvenc színe a rózsaszín, a ruhái közt ez a szín is szerepel. A nyakában legtöbbször egy szív for-

májú nyaklánc lóg. Szandra jó tanuló. Rendszeresen elkészíti a házi feladatát. Az órákra szorgalmasan készül, és így már sok ötöt szerzett. Mindenkiel kedves, ezért sok barátja van. A dolgait rendben tartja. A füzetében és a könyvein nincs számárfül, és szépen be vannak borítva. A szobájában is mindig rend van. Ha csak teheti, segít másoknak, és mindig kitart a barátai mellett. Idegenek előtt visszahúzódo, olykor idő kell, hogy felszabaduljon. A baráti társaságban viszont felszabadult és szórakoztató. Szandra szereti az állatokat. Van két kutyája, az egyiket Dzsesszinek, a másikat Gesztenyének hívják.

Vastag Nikolett,
5. b, Cseh Károly iskola, Ada

Ada

A német nyelv új tantárgy. Elég nehéz, ha nem tanulunk. A tanárnőt már ismerjük, mert negyedikben ő tanította az angolt. Majd megszokjuk, és nem lesz nehéz.

A gyermekhéten, földrajzórán nem írtunk ellenőrzőt, hanem a marslakókról beszélgettünk, de nem gyerekek tanítottak. Ez volt a legjobb földrajzóra. Jó lenne, ha mindig ilyen lenne.

Az angol elég könnyű, mert javarészt a negyediket anyagot ismételtük. Nemrég új anyagot vettünk, az országokról tanultunk. Ez már kicsit nehezebben ment.

Egyik magyarórán a Rossz fát tettem a tűzre című fogalmazásainkat olvastuk fel. Szerintem Batori Csillag fogalmazása lett a legjobb és a legizgalmasabb. Sokat neveltünk. Remélem, sokat szórakozunk még magyarórán.

Műszaki órán nagyon-nagyon pontosnak kell lenni. Mindent pontosan ki kell mérni, mert ha egy millimétert hibázunk, az már nem jó. Én nem szeretem a pontosságot.

Matematikaórán, a gyermekhéten három lány volt a tanárunk. A fiúk rendetlenek voltak, és nem várták meg míg a lányok elmagyarázzák az anyagot. Nagyon jó volt a matekóra, remélem, hogy jövőre is ilyen jó lesz a gyermekhét.

Földrajzórán mindig ellenőrzőt írunk. Az utolsó röppellenőrzőm négyes lett, de a többi mind ötös. Első órán féltünk a tanárnőtől, mert szigorú, de most már nem félünk tőle. Már tudjuk, hogy az a jó, ha szigorú, akkor jól megtanuljuk az anyagot.

Gyermekhéten, magyarórán három lány volt a tanárunk. A házi olvasmány negyedik fejezetével activityztunk. A B csoport győzött. – **Vastag Krisztina, 5. c osztály, Cseh Károly iskola**

A gyermekhéten, magyarórán cipődobozt kellett hozni. A Kőműves Kelemené c. balladát adtuk elő. Kőműves Kelemen Balázs alakította, a többi kőművest pedig mi, fiúk. Kőmű-

ves Kelemenét Sári, a kocsist pedig Kriszta, a kislány Niki.

Zeneórán két anyaggal foglalkoztunk. Az első a régi stílusú zenék, a második pedig az ókori vándorzenészek voltak. Még egy dalt is zongorázott a tanárnő.

Egy matekórán mértanból ismételtünk, a füzetbe pedig a körívvel kapcsolatos tudnivalókat írtuk.

A gyermekhét alkalmából a földrajztanárnő nem íratott ellenőrzőt, de még új anyagot sem vettünk. Ismételtünk, majd a marslakókról beszélgettünk.

Rajzórán befejeztük a rajzokat, majd az öseemberekről, a Stonenengeről, és a dolmenekről beszélgettünk.

Biológiaórán akasztófátunk. Az elején nehezen találtuk fel magunkat, a tanárunk segített, de később már mi is megfejtettük. Érdekes volt.

A gyermekhéten, tornaórán a cések a bések ellen fociztak. Mi, a cések négyen voltunk és 10 gólt rúgtunk. A bések öt, és 5 gólt rúgtak. A többiek ez idő alatt énekversenyen voltak. – **Hugyik László, 5. c osztály, Cseh Károly iskola**

Az osztályfőnöki órát a nyolcadikosok tanították, mert gyermekhét volt. Az osztálynak kellett eldönteni, hogy lemenjünk-e az udvarra, vagy az osztályban maradunk és beszélgetünk. Nagyon jól éreztük magunkat. – **Rind Roland, 5. c, Cseh Károly iskola**

Október 7-én a gyermekheti program az énekverseny volt. A mi osztályunk is részt vett. Edi, Szeszták, Tomi, Balázs, Miki, Viki, Anti, Anna, Alíz, Csillag, Niki, Kitti voltak a versenyzők az 5. c-ből. – **Bajusz Árpád, 5. c, Cseh Károly iskola**

A gyermekhéten magyarórán, amikor a többiek énekversenyen voltak, a 20-ból 6-an maradtunk csak. Tablót készítettünk, Rind Roli, Bajusz Árpád, Hugyik Laci, Vastag Krisztina, Csuvi Sári és én. – **Smit Alex, 5. c osztály, Cseh Károly iskola**

A huszonhetedik magyarórán eljátszottuk a Kőműves Kelemen című balladát. Beosztottuk a szerepeket. Dobozokkal építettük meg Déva várát, hogy minél érdekesebb legyen a

műsor. Mindenki élvezte, még kuncogás és nevetés is volt. Az egész osztály sürgette a kőműveseket. A tanárnő szerint a fiúk fegyelmetlenül játszottak.

– **Szécsényi Kata, 5. b osztály, Cseh Károly iskola**

Élj a mánap, élvezd a napot, mert lehet, hogy holnap már nem tudod! De... Úgy élj ma, hogy holnap ne kelljen szégyellened, amit tegnap csináltál! – Ezt egy régi tablón találtuk, és mi átírtuk, mert úgy gondoltuk, hogy ez nagyon jó gondolat. – **Vastag Krisztina, Csuvi Sári, Smit Alex, Bajusz Árpád, Rind Roland, H. László, Cseh Károly iskola**

Magyarcsernye

A gyermekhét csütörtökén a Petőfi Sándor iskola felsős tagozata dívatbemutatót vett részt. A tanulók csinos ruhába öltöztek. A hajviseletre is kaptak pontot. Sok készülődés és izgalom után végre az eredményhirdetés következett. 1. Rácz Ivett (8. o.), 2. Boc Alexandar (8. o.), 3. Biaci Nikolett (5. o.) lett, különdíjas pedig Boc Budinka (6. o.). – **Biaci Nikolett és Hoffman Delilla, 6. a osztály, Petőfi Sándor iskola**

A futóverseny a gyermekhéten szerdai napon volt. A negyedik órán már mindenki izgalommal várta, hogy elkezdődjön a verseny. Előkészítettük a pályát, és kezdődhetett a futás. Mi, nyolcadikosok utoljára kerültünk sorra, ami kicsit rossz volt. Majdnem mindenki megvolt elégedve az elért eredményével. Ez egy szép nap volt. Íme a díjazottak, lányok: 1. Bajusz Izabella, 2. Majoros Beáta, 3. Nacs Eleonóra; fiúk: 1. Boc Alexandar, 2. Palatinus Nándi, 3. Serbán Sándor. – **Serbán Sándor, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola**

A gyermekhét utolsó napján a magyarcsernyei általános iskola kirándulásra ment Versecré. Három óra hosszúig tartott az út. Voltunk három múzeumban, egy templomban, és felmentünk a hegyre. Megnéztünk egy váromot. Később elmentünk Bela Crkva (Fehértemplom). Ez egy felejthetetlen kirándulás volt mindenki számára. – **Berta Bernadett, 6. b**

osztály

Öbecse

Szeptember 20-ától minden hétfőn iskolánk felsős tanulói sportórájukat a Mladost Sportközpont medencéjén tartják. Mindenki kedvére úszhat, aki pedig nem tud, megtanulhat. – **Radić Anita, Samu Mihály iskola**

Minden évben megrendezik a gyermekhetet, így az idén is sor került rá az öbecsei Samu Mihály iskolában. Minden napra jutott valamilyen érdekes dolog. A diákok megbeszélés szerint órákat tarthattak. Érdekesnek bizonyult a Kincskereső kvíz, amelyben a 7. b csapata lett az első, a sportdelután keretében megtartott fociturnén pedig a 8. a győzött. Az alsósok a felderítők otthonában húst süttek, az iskola konyhájában néhány szülő és felsős lány palacsintát süttött a tanulóknak és tanároknak számára. Nagyszünetben zene szólt. A környezetvédők csapata megszervezte a szelektív hulladékgyűjtést, és EKO versenyt is tartottak. A verseny legjobbja Harangozó Krisztián.

Az 5. b-ben tornaórán futóversenyt tartottunk 350 m-es távon. Az első Berta Andrea, a második Barta Tamás, a harmadik Kolenák Albert. – **Fising Karolina, 5. osztály, Samu Mihály iskola**

Szabadka

A Đuro Salaj iskola tanulói ünnepi műsorral kedveskedtek a Gaj helyi közösség nyugdíjasainak a Napsugaras Ősz rendezvénysorozat alkalmából. Verseket, dalokat, táncokat adtak elő a hálás közönségnek. – **Lörík Izabella, 4. c, Đuro Salaj iskola**

2010. 10. 20-án iskolánk alsós tanulói részt vettek a kisiskolások helyesírási versenyén, Lakiteleken, Magyarországon. A 4. b osztály tanulói: Apró János, Kiss Martin és Sztrák Norbert csapatversenyben az 1. helyezést érték el, egyéniben pedig Apró János a 2. helyen végzett. Értékes jutalomkönyvekkel tértek haza. – **Sebastian Márk 5. b, Október 10. iskola**

Milyen állat lennél?

1. Milyen szerepet töltesz be a barátaid között?

- a) Én vagyok a főnök.
- b) Változó. Szeretek beilleszkedni.
- c) Nálunk mindenki egyenlő.
- d) Egyedül érzem jól magam, nincsen sok barátom.

2. Hogy viselkedsz a többi emberrel?

- a) Domináns vagyok, szeretek uralkodni.
- b) Nyílt vagyok, szeretek barátkozni.
- c) Barátságos vagyok, de néha szükségem van egy kis egyedüllétre.
- d) Visszahúzódó, félénk vagyok.

3. Mikor van benned a legtöbb energia?

- a) Éjjel élek.
- b) Napközben vagyok igazán éber.
- c) Kora reggel vagyok a legaktívabb.
- d) Az este az én időm.

4. Melyik illik rád legjobban?

- a) Magabiztosság, megfontoltság, büszkeség, erő.
- b) Fürgeség, okosság, kitartás, megbízhatóság.
- c) Boldogság, szerénység, szabadságérzet.
- d) Gyorsaság, félénkség, ravaszság.

5. Hol éreznéd a legjobban magad?

- a) Afrikában.
- b) Kanadában.
- c) Mindig máshol, szeretek világot látni.
- d) Csendes és nyugodt helyen.

6. Melyik szín tetszik a legjobban?

- a) Sárga.
- b) Zöld.
- c) Kék.
- d) Szürke.

A tulajdonságaid alapján melyik állatra hasonlítasz legjobban? Papír, ceruza a kézbe! Írd fel válaszaid betűjelét, majd nézd meg, melyikből van a legtöbb! Így megtudhatod, hogy milyen állat lennél.

Értékelés

Legtöbb a válasz

Oroszlán lennél. Magabiztos, erős, domináns vagy. Vezetőnek születted. Hagyd a többieket is érvényesülni.

Legtöbb b válasz

Ló lennél. Gyors, intelligens, igazi csapatjátékos vagy. Ezt becsülik benned. Tartsd szem előtt a céljaidat.

Legtöbb c válasz

Madár lennél. Vidám és barátságos vagy, szükséged van a szabadságra. Ne fuss el a problémák elől.

Legtöbb d válasz

Egér lennél. Fürge, ravasz, és sajnos, félénk vagy. Nyugodtan engedd el magad!

BIZALMAS SOROK

„Kedves Bizalma sorok!!!

Én egy 11 éves lány vagyok és nemrég ismertem meg egy fiút. Rög-tön bele is szerettem. Ő tudja, hogy szeretem, és én is tudom, hogy szeret engem. Egy iskolába járunk, de másik váltásba, emiatt ritkán találkozunk. Amikor találkozunk én szólók hozzá, de ő csak rámnéz, és mintha ott sem lennék. Már néhányszor gondolkoztam, hogy ha-gyom, és találok egy másik fiút, aki legalább észrevesz.

Segíts, mit csináljak, hogy észre vegyen?????????????????);): D

A. B.”

Válasz:

Kedves A. B.!

Remélem nem haragszol, hogy a jeligédet lerövidítettem. Ezt azért tettem, mert úgy éreztem, hogy ez lenne a legjobb. Igazából, amikor elolvastam a leveledet, első pillanatban nem tudtam, mit is kezdjek vele. Akkor arra gondoltam, hogy hát igen, 11 éves, még nem eléggé járatos a számítógép használatban, nem tudja, vagy nincs neki helyesírást javító programja, és így izgalomban írva nem vette észre, mit is írt le igazából a levelében. Vagy talán nem erőssége a helyesírás?

Bevallom, az is megfordult a fejemben, hogy valami szórakozni akar velem. Biztos, hogy ha látnád az írásban ejtett hibáidat, te is igencsak meglepődnél. Ezért, jó lenne, ha magyarórákon, otthon is, gyakorolnád a helyesírást, jobb jegyeket kapnál minden tantárgyból, erősödne az önbizalmad is, és biztos vagy benne, hogy a fiúk akkor másként tekintenek rád. Jó lenne az is, ha újra elolvashád, mit írtál le a leveledben. Most a tartalmára gondolok, és feltenném magadnak a kérdést, hogy ha egy valami találkozáskor le se bajszintja a másikat, akkor ott hol van a szimpátia, a szerelem? És ezzel, már meg is kaptad a választ. Ez a fiú téged nem akar észrevenni. Hogy miért, csak találgathatjuk. Talán, mert rámenős és erőszakos viselkedéssel elriasztottad?! Vagy éppen még nem érdeklik a lányok, és az életében nem játszik még szerepet a szerelem, mert a foci sokkal jobban érdekli? Vagy éppen azért, mert te nem vagy az esete? Ezért lépj tovább, és várd ki azt a fiút, akivel kölcsönösen vonzódtok egymáshoz, szimpatizáljátok egymást. Addig is, foglalkozz magaddal, önmagad csiszolásával, a tanulással, sportolással, barátkozással, lányokkal, fiúkkal egyaránt. Ezt megteheted, mert nem maradtál le még semmiről sem, hisz még csak a nagybetűs ÉLET küszöbére léptél.

„Kedves Bizalmas!

Tizenhárom éves leszek decemberben. Nemem: lány. Lakhelyem: egy kisváros. Gondom: hogy én is szeretnék magamnak egy pasit. Nemrégiben már majdnem összejöttem egy fiúval. Én kezdeményeztem hogy járjunk, de ő nem vette komolyan, és végül, amikor már tényleg majdnem összejött a dolog, elkezdett járni egy másik lánnyal. Nálunk mindenki mindenkit ismer, és nehéz új emberekkel ismerkedni. Ilyen helyzetben hogyan szedjek fel egy fiút. Az is aggaszt, hogy úgy látom, irántam nem érdeklődnek a fiúk. Mit tegyek? Kérlek, adj tanácsot, segíts rajtam!

Egy lány”

Válasz:

Kedves lány!

Igazad van, sokszor nehéz olyan helyen élni, ahol mindenki mindenkit ismer, és mindenkiről mindent tudnak. Persze ennek vannak előnyei is, hisz sokkal nagyobb biztonságban élhettek, mint egy nagyvárosban, ahol megtörténik, hogy napokig nem futunk össze ismerőssel. A leveledből az sugárzik, hogy nagy a kétségbeesésed, úgy érzed gyorsan lejár az idő, és lemaradsz valamiről, pl. a férjhez menésről. Ne rohanj! Álljál meg, keress magadnak egy tükröt, és beszélj meg magaddal, hogy még 13 éves sem vagy, érned kell még elég sokat minden szempontból: testileg, lelkileg, érzelmileg. A fiúk sem érdeklődnek irántad, ami annak a jele, hogy még nem jött el a te időd. Azt is tudnod kell, hogy minél jobban szeretnél fiút szerezni, minél többet erőlködsz, rámenős vagy, annál kevésbé fognak érdeklődni irántad, mert senki sem szereti a könnyű prédát. A fiúk igen sokszor szeretnek küzdeni a lányért, aki tetszik nekik. Én azt ajánlom, hogy lassíts, ne akarj minden áron fiút fogni. Foglalkozzál inkább azzal, hogy önmagadat találd meg, ismerd meg jobban magadat és a társaidat is. Így könnyebben boldogulsz majd, ha igazi felnőtté válsz. Használd ki a helyzetedet, legyél az ami vagy, egy boldog tinilány, barátkozz, szórakozz, foglalkozz a tanulással és az iskolai eredményességeddel, hogy középiskolába iratkozhasz, ahol bővíthet az ismeretségi köröd, és nagyobb valószínűséggel össetalálkozol a nagy szerelmeddel. Szóval türelem, fogsz majd fiúzni, ha eljön az ideje, és találkozol a megfelelő személlyel, akivel kölcsönösen vonzódtok egymáshoz.

„Kedves Bori Mária!

Szerelmes lettem egy fiúba, és szeretnék vele összejönni. Egy bulin már találkoztunk, ahol az osztálytársaimmal voltam, de nem nagyon tudtam vele beszélgetni. Mivel ő is fenn van az egyik közösségi oldalon, megbeszéltem vele, hogy vegyen föl a listájára. Meg is tette. És ennyi felőle. Én már mindenféle témával próbálkoztam nála, de sokszor még válasza sem méltatott. Ritkán kérdez vissza. Hogyan tudnám beszédesebbé tenni. Nem tudom, mit hozzak föl témaként, mert már a fociról is megírtam neki mindent. Tud-e olyan témát javasolni, amivel felkelteném a figyelmét, lenyűgözném?! Nagyon szeretnék találkozni is vele, de nem tudom, mit csinálhatnánk? Kérem, adjon tanácsot!

SMS”

Válasz:

Kedves SMS!

Ilyen az élet! Néha nem jönnek össze a dolgok, bármennyire tetszik valaki, és bármennyire szeretnénk!

Én úgy látom, hogy ezt a fiút a legjobb lenne ejtened. Ne pazarold rá az idődet és az energiádat, mert nem érdeklődik irántad, nem illetek össze. Miért? Azért, mert semmi olyan jel nincs, hogy kölcsönösen vonzódtok egymáshoz. Pl.: hogy nem vagytok egy hullámhosszon; hogy a beszélgetés magától megy, nem kell erőltetni, kicsikarni a választ, közös témát keresgéljni, mert minden megy magától. Könnyveld el magadban, hogy ez a fiú nem érdeklődik irántad, nem akar tőled semmit sem, hisz a magatartása, kommunikációja feléd ezt mutatja. Nem kérdezősködik rólad, nem kíváncsi rád és a témáidra. Legyél türelmes magaddal és a fiúkkal, mert nagyon gyorsan megtörténhet, hogy eljön az a fiú, aki lehet, hogy az első pillanatban kevésbé lesz vonzó a számodra, de igazi szerelem kerekedhet ki köztetek, akivel nem kell majd keresgélned a beszédtemát, akivel, ha együtt leszel, a hallgatás is boldoggá tesz. Nekem meg nem marad más hátra, mint hogy szorítsak neked.

A hűtlen barát

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer Indiában egy aranyműves. A piactérre, ahol kis sátra állott, gazdagok nemigen jártak, ezért hát igen kevés haszna volt a bolton.

Végül egy napon, mikor már torkig volt a szegénységgel, elment a szomszédjához, a fiatal bráhmána-származású papfiúhoz.

– Tanult barátom! Te is keservesen töltöd a napjaidat, mint én. Gyere velem, menjünk idegen földre, keressünk munkát! Ha összegyűlik egy kis pénzcsekénk, hazajövünk, és úgy élünk majd, mint a kiskirályok.

A bráhmána-fiú meghányta-vetette a dolgot, és már készülődött is a nagy útra. Házikójában egyedül idős édesanyját hagyta. Mikor elbúcsúzott tőle, megígérte, hogy küld majd pénzt. Ugyanezzel búcsúzott saját feleségétől és kislától az aranyműves is.

Alighogy elérték az első nagyvárost, a bráhmána és az aranyműves azon nyomban talált munkát. Szépen gyűlt a pénzük. Az aranyműves el is határozta, hogy hazatér. Mondja a bráhmána-fiúnak:

– Elég volt a munkából, hazamegyek. Ha édesanyádnak levelet vagy csomagot akarsz küldeni, add csak ide, elviszem.

A bráhmána ládikájából elővett egy aranyat, egy asarfít, és azt mondta:

– Ha hazaindulsz, fogd ezt az aranyasarfít, és add oda édesanyámnak. Mondd meg neki azt is, hogy hat hónap múlva otthon vagyok.

Az aranyműves fogta az aranyasarfít, és hazatért. Meghallotta ezt a bráhmána édesanyja, és elment hozzá, hogy megtudja, miként tölti napjait a fia.

– Jó egészségnek örvend a fiad, és biztos a megélhetése. Azt üzeni, hat hónap, és itthon van.

A bráhmána édesanyja kérdezi az aranyművest:

– Lelkem, nem küldött nekem egy kis pénzcsekét a fiacskám?

Válaszolt az aranyműves:

– Ó, valóban, majdnem elfelejtettem: küldött pénzt a fiad. Hozom nyomban, aztán menj.

Ezzel az aranyműves bement a házába, és egy rézgarassal tért vissza. Az öregasszony markába nyomta, és elküldte.

Szegény öreg bráhmaná eddig valahogy eltengette az életét, de most, hogy azt látta, fia egy árva rézgarast küldött csak, még nyomorultabban érezte magát. De mit is tehetett volna? Keserű szívvel, szótlanul vánszorgott haza, és folytatta keserves életét.

Lassan letelt a hat hónap. A bráhmána-fiú sok pénzt összegyűjtött, és elindult hazafelé. Mikor a faluba érvén meglátta, hogy édesanyja már egészen összefonnyadt a szegénységtől, felkiáltott:

– Édesanyám! Mi történt, mi tette ennyire tönkre?

– Édes fiam! Sok időt távol voltál. Nem volt mit ennem, nem volt mit innom. Hogy ne mentem volna tönkre?

Szólt a fiú:

– Hát nem adta át az aranyműves a küldeményem?

– Megbuggyantál, édes fiam? Egyetlen rézgarast küldtél nekem, abból kellett volna eltengődnöm mostanáig? Ott van a rézgarasod a ládikában, hasznát úgyse vettem.

A bráhmána azon nyomban megértette, hogy az aranyműves álnokul viselkedett. Szívében hirtelen harag gyúlt, de rögtön türelemre intette magát, és azon törte a fejét, hogyan is állhatna méltó, nemes bosszút, hogyan leckéztethetné meg az aranyművest.

Néhány nap múlva saját pénzén egy kis falusi iskolát nyitott. A környék összes lurkója nála kezdett írni-olvasni tanulni. Egy nap az aranyműves is meglátogatta az okos bráhmanát.

– Tanult barátom! Régóta ismerjük egymást. Tedd meg nekem azt a szívességet, hogy felveszed a kisfiamat az iskoládba, hadd tanuljon egy kis bölcsességet!

A pap azt válaszolta:

– Bátyám uram! Már miért lenne ez szívesség? Épp azért nyitottam ezt az iskolát, hogy bárki ideküldhesse a gyermekét okosodni.

Elhozta hát az aranyműves a fiát, és a bráhmána gondjaira bízta. Az pedig néhány nap múlva fogta a fiút, és elvitte egy barátjához, jó messze, más faluba.

Eltelt egy-két hét, és jön az aranyműves meglátogatni a fiacskáját. Volt nagy meglepetés, mikor látta, hogy a bráhmána egy majmot vezet elé.

– Tanult barátom! Mi ez itt?! Egy majom?! Mit tettél a fiammal?!!

– Elment az eszed? – válaszolt a bráhmána. – Nem ismered meg a saját fiadat? Eleinte nem volt vele baj, de szép lassan majommá változott. Mit csináljak?

Szegény aranyműves a haját tépve, óbégatva futott a falu bírójához, és elsírta neki, hogy a bráhmána majommá változtatta az ő egyetlen drága fiacskáját.

– Bíró úr! Könyörgöm, büntesse meg ezt a bráhmanát, és kötelezze, hogy változtassa vissza a fiamat!

Hívatta a bírót a tanult papot.

– Ez a majom bizony az aranyműves fia – mondta a bráhmána. – Elhozta az iskolámba, itt meg majommá változott. Tehetek én erről?

Az aranyműves feljajdult:

– Ez nem lehet! Biztosan elrabolta a fiamat! Az én aranyos fiacskám hogy is változhatna majommá?

A bráhmána azt válaszolta:

– Ahol egy arany asarfíbból rézgaras lesz, ott egy aranyos kisfiú miért ne tudna majommá változni?

Nem értette ezt a bírót, ezért a bráhmána mindent előadott neki. Mit volt mit tenni, az aranyműves beismerte, hogy magának rakta el a bráhmána aranyasarfiját. Mikor a bráhmána visszakapta az aranyat, vidáman mondta az aranyművesnek:

– Ravasz aranyműves! Igaz barátot soha be ne csapj! Édesanyám hat hónapig kesergett miattad! Örülj, hogy ennyivel megúsztad!

Az aranyműves nagyon elszégyellte magát, a bráhmána meg vidáman élt anyjával még sok-sok éven át.

ZSIBONGÓ

Erősítsd az immunrendszered citrusfélékkel!

A kedvenced a mandarin és a narancs, de nem zárkózol el tőle, hogy megkóstolj más C-vitaminban gazdag citrusféléket is? Még az influenzaszézon idején is szívesebben viszed be a szervezetedbe természetes úton a vitaminokat, mint tabletták formájában? Akkor itt az ideje megismerkedned azokkal a citrusfélékkel is, amelyek nincsenek állandóan a központban.

Az óriási pomelo

Ez az a gyümölcs, amit eddig is nézegettél a zöldségesnél: hasonlít a grapefruitozhoz, de sokkal nagyobb nála: az átmérője lehet akár 40 cm is, a tömege pedig elérheti a 10 kg-ot is! A pomelo a Távol-Keleten kultikus gyümölcs, Malajziában őshonos. Édesebb, mint a már említett grapefruit, sőt 100 grammjában csupán 52 kalória van, ráadásul nemcsak C-

vitaminban gazdag, hanem kalciumban és káliumban is. Vásárláskor arra ügyelj, hogy szép sárga legyen a héja, mert ha éretlenül szedték le, később már nem érik be.

A keserű grapefruit

Nem kedveled a keserű, fanyar ízeket, ezért soha nem eszel grapefruitot? Rosszul teszed! Próbáld megbarátkozni a gyümölcscsel, mert rendkívül magas az antioxidáns-tartalma. Egyesek citrancsnak is hívják, mert különlegessége, hogy nemcsak A- és C-vitaminban gazdag, hanem többféle B-vitamint is kimutattak benne, kitűnő immunerősítő, gyulladáscsökkentő és zsírégető is! Nemcsak a húsát használjuk fel, hanem a magját és a fehér színű belső hártyáját is. Gondoltad volna, hogy a grapefruitmag-olaj kb. 800 féle bakteriális, gombás és vírusos fertőzés kezelésére használható?! A magjából készült alkoholos oldat ecsetelőként is funkci-

onálhat. Fogyasztás előtt érdemes elkeverni egy pohár jó ízű folyadékban, s így nem is érzed majd, hogy kesernyés.

A fanyar lime

Ha szereted valódi citrommal ízesíteni a teádat, akkor próbáld ki a lime-ot is! Hívják zöldcitromnak vagy limettának is, s kevésbé savanyú, mint a citrom. Megközelítően ugyanannyi C-vitamint tartalmaz, de kétszeres a létartalma. Koktélok alapanyaga is, de ha szereted a különlegesen fanyar ízt, íze-sítheted vele a csirke- és halételeket is, nem fogod megbánni!

A tradicionális narancs

Az egyik legjobb dolog a narancsban az, hogy egy átlagos méretű példány tartalmazza egy napi C-vitamin szükségletünknek a kétszeresét! Tehát arany szabály, hogy napi egy narancsot el kell fogyasztanod! Segít, hogy megelőzd a megfázást és az influenzát, és rendkívül magas az antioxidáns-tartalma is. Napindítóként tökéletes egy pohár frissen facsart narancslé, mert a gyümölcs rostjai megtisztítják a beleidet, s felgyorsítják az emésztésedet is.

Az édes mandarin

Imádod a mandarin finom édes ízét, ráadásul könnyebb is megpucolni, mint a narancsot? Ez a gyümölcs is nagyon egészséges: erősíti az immunrendszert, csillapítja a lázat, tisztítja a vért, s jó hurutoldásra is. A héjából készítenek illóolajat, ami párologtatóba csepegtetve nagyon sokat segíthet, ha ingerült, stresszes, fáradt vagy levert vagy.

Készíts madáretetőt!

Sok madár marad itthon és próbálja átvészelné a telet. A közelgő fagyokban egyre kevesebb táplálékot találnak maguknak, ezért próbáld meg segíteni nekik! Készíts madáretetőt!

Ha megkérde a szüleidet, szívesen fognak segíteni. Néhány ötlet:

Keress otthon egy flakont, és alaposan mosd ki! Kérd felnőtt segítségét a kupak átfúrásához – ide rögzítsd a madzagot vagy drótot, amivel felakaszthatod. Vágj rajta egy kicsi kerek nyílást – ez a cinkéknek éppen jó lesz. Eléje feldrótózhatsz egy darab faágat, így könnyebben rá tudnak kapaszkodni kis vendégeid!

Ha jobban szeretsz fúrni-faragni, akkor készíthetsz olyan etetőt is, amelyből rigó is, cin-

ke is jóllakhat. Keress egy régi fadobozt, vagy készíthetsz is egyet. A tetejét külön állítsd össze (például szegezd rá a kicsi léceket egy tartólécre), és utána illeszd a helyére. Teheted oszlopra is, vagy erősítheted erkélyre, fára.

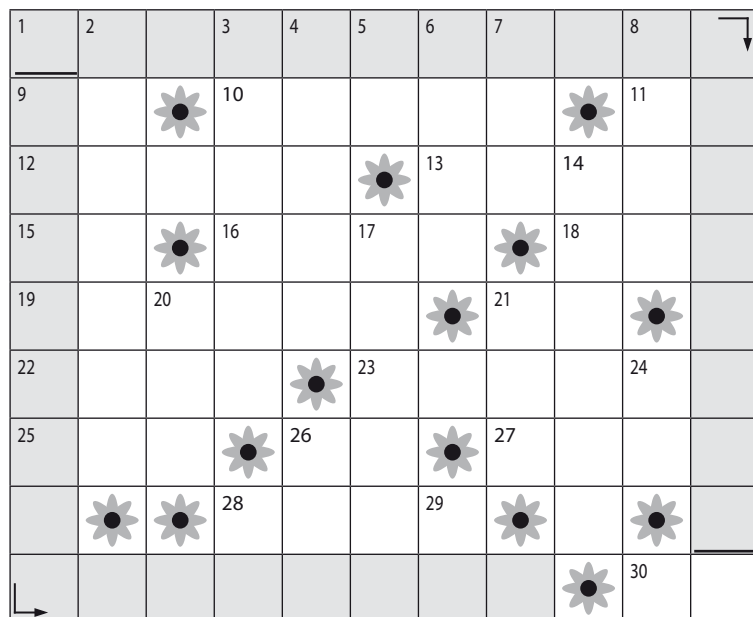
Magkeveréket, amivel etetheted kis barátaidat, kaphatsz a piacokon, nem is olyan drága, de tehetsz az etetőbe almadarabkákat, főtt krumplit, répát, tésztamaradékokat, szalonnahéjat, zsiradékkal összeállított egyéb magvakat is.

Egyet ne feledd!

Ha elkezdted etetni őket, akkor a tél végéig gondozd madárkaidat! Ha a madarakat az etetőhöz szoktattad, akkor a nehéz időszakban (magas hó, nagy hideg) se hagyd cserben őket.

Keresztrejtvény

Kérdezi a mama gimnazista fiát:
– Miért vagy ilyen nagy gondban, kisfiam?
– ...

A választ a rejtvényben találod.

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 9. Kedves vad, 10. Zöld, szerbül, 11. Német igeikötő, 12. Jó páran, 13. Hat-tyú, szerbül, 15. Bonn közepe, 16. Egy kevés, 18. Írta régen, 19. Gombóc, németül, 21. Házörző, 22. Katóka, 23. Észre-vesz, 25. Török név, 26. Te és ő, 27. Az egész, 28. Házbérló, 30. Nyugat.

Függőleges sorok: 2. Máris, 3. Női név, 4. Muzsikál, 5. Állatlakás (ék. h), 6. Találja, 7. Ő, szerbül, 8. Égszínkék, 9. A válasz befejező része, 13. 51 római számmal, 14. Vallási szent könyv, 17. Arcjáték, 20. Csigafajta, 21. Meg betűi keverve, 24. Helyrag, 26. A hét vezér egyike, 28. Hangtalan líra, 29. Orosz folyó.

Betűrejtvények

1

4 E sz M

2

GY LM
5

3

$\frac{1}{7}$ 7 ÁR 6

4

1 G

Skandináv rejtvény (32.)

**Rejtvényünkben novemberi jeles napokat rejtettünk el.
Ezeket kell megtalálnotok.**

ERŐSZAKOS	▼	ÁTNYÚJ- TOTTA (ÉK. F.)	▼	UNTA BETŰI	▼	ÚJSÁG	▼	NEM RÉGI KIS ÉRTÉKŰ PÉNZ	▼	CIN	▼	◆
MÁLTA		KOCKÁZAT		NULLA		NORD				DEHOGY!		
IMA BETŰI	▶			NÉVELŐ	▶	PANCSOVA	▶		GAZDASÁGI RÉSZ- TERÜLET		UNDOR SZERBÜL	▶
BAKA				E. A. R.		RAGASZTÓ					ÓRAJAVÍTÓ (ÉK. H.)	
								ROVAR, FORDÍTVA INGA VÉGEI!				
AUSZTRIA	▶	◆	NŐI NÉV MÉNU BETŰI			AMERIKAI VÍZESÉS LAB- ÍZÜLET	▶					
MAGAM												
		ÉRTÉKES KÁRTYALAP							MŰSOR- SZÓRÁS RUHÁT KOPTAT FORDÍTVA			
500	▶	MEDVE- FAJTA			HANGTALA- NUL TŰZ	12 HÓNAP AJTAY ANDOR	▶	KERGET			SÚLNI KEZD	
KIS PATAK								TILTÓSZÓ			KELET	
		-AN, -...		PORTU- GÁLIA	KOPASZ			A TÖRZS RÉSZE				50
		KÉN			NÉVELŐ			5				ÉSZAK
◆	▶										...LAP (VENDEGLŐ- BEN)	

Lóugrásban

L	KK	K	É	I
N	SZ	K	O	V
A	O	A	M	L
E	Ü	S	A	R
R	L	B	J	Á

**Két barátnő ül
a cukrászdában.
– Csillárol semmi
rosszat nem tudok
mondani.
– ...**

A folytatást megtudod, ha a lóugrás szabályai szerint fejtet meg a rejtvényt.

Piciből nagy

[illegible]

Töltsd ki az ábrát úgy, hogy minden szó a fölötté lévőből csupán egyetlen betűben különbözzön.

A 31. szám megfejtései

Berakós rejtvény

Nem, félek,
 hogy felismerik.

Betűrejtvények

1. tuba,
2. zongora,
3. nagybőgő,
4. lant

Csigavonalban

Palicsi

Melyik szónak nincs helye?

akácfa

Szóbetoldó

oda

Kitöltőcske

Jupiter

Szókihúzó

dinnye

A 30. skandináv rejtvény megfejtése

PABLO PICASSO, GUERNICA, FESTŐ ÉS MODELLJE

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Logika

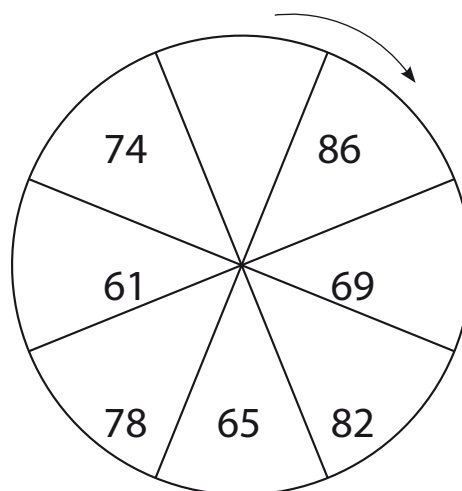
A vízszintes sorokban az ábrák logikai sorrendben követik egymást – kettő kivételével. Melyik két ábra bontja meg a logikai sorrendet?

Keresd a szót!

1. MÓZES
2. PAPÍR.....
3. SZÁJ
4. KENYÉR
5. RUHA
6. KÉZIMUNKA

Egyetlen szót kell találnod ahhoz, hogy értelmes összetett szót alkothass mind a hat sorban.

Körszámtan

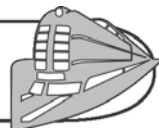

Logikán alapuló sorrendben követik egymást a számok.

A fekete lovag

Hunyadi József regényéből
írta és rajzolta Fazekas Attila

Rzeszówtól Prezmyśl Lengyelországban

A lengyel határon átlépve a domboldalon épült házakat figyeltem: alig-alig volt olyan épület, telek, amelyet kerítés szegélyezett volna. Vagy közvetlenebb, vagy nem kell tartaniuk az illetéktelen behatolóktól az ittenieknek...

Persze történelmi emlékekben és látnivalókban is bővelkedik a régió, legyen akár kastély, vár vagy néhány kisváros az úti célunk, az Észak-Keleti Kárpátok vonulata menti województwo Podkarpackie (kimondhatatlan nevek, lenyűgöző látvány...), vagyis a Kárpát-aljai vajdaságban, Lengyelország délkeleti részén mindent megtalálunk. Mivel még sosem jártam lengyel földön, nekem minden új volt: főleg a nyelv, amiből nagy nehezen néhány szót megtanultam – fonetikus leírva: dzen, dobre, kava, voda, vagyis jó napot, kávé, víz. Elámultam, milyen jól öltözöttek a lengyel nők, és hogy mennyire nem megyek semmire a világnyelv-tudásommal egy kisvárosban. Egyedül a Kárpátok voltak ismerősek. Úgy látszik, azok mindenhol ugyanolyan nyugalmat árasztanak.

Első állomásunk Lancut volt, a város fő látványosa a 18. században újjáépített kastély. A palota utolsó tulajdonosa Alfréd Potocki volt, aki menekülésekor a vár értékes gyűjteményének nagy részét magával vitte. Szerencsére így is maradt épp elég történelmi emlék ahhoz, hogy ma múzeumként szolgálhasson az épület. A lakosztályok díszes berendezése szemet gyönyörködtető, a hatalmas bálterem hangulata visszarepíti a látogatót a múlt századokba, a könyvtárszobában pedig, ahol a francia és német irodalom remekei találhatók, az olvasófolelek és biliárdasztal között, a nyikorgó padlón járva szinte magunk előtt látjuk, amint szivarfüstbe burkolózva, a csilláron függő gyertyák fényében itt zajlott a nemes-ség társadalmi élete. Egy utolsót szippantva

a kastély kertjének friss levegőjéből, Rzeszów felé vettük az irányt.

A megyeszékhely Rzeszów, bár 180 ezres lélekszámmal a régió legnagyobb városa, kisvárosi hangulatot áraszt. A fizetések is alacsonyabbak itt, mint a nagyvárosokban, viszont nincs meg az az örült hajtás – tudtuk meg Paveltől, az idegenvezetőnkől, aki idevalósi. Rzeszów a 14. században kapott városi jogot, nagyobb fejlődés csak a II. világháború után ment végbe, amikor megyeszékhellyé avatták.

A rzeszówi városháza

A város főterén a 1500-as években épült eklektikus városháza fogad minket. A múlt században emelték meg egy szinttel, hasonlóan több házhoz a téren – hagyományosan ugyanis csak egyemeletes házakat építettek

ezen a környéken. A főtér alatt pincerendszer húzódik, ez a régió jellegzetessége. A II. világháború után az új lakók nem is tudtak a járatok létezéséről, amíg nem kezdtek beomolni. A feltárásokra és biztosításukra indult munkások az egyik ház pincéjében rengeteg magyar borra bukkantak. Egy hét után került elő az eltűntnek hitt brigád...

Dombvidéken át vezetett az utunk tovább Przemyślibe – a régió korábbi központjába, mely ma határ menti város. A települést erődítményrendszer veszi körül, melyet hetven éven keresztül építettek az I. világháború kitöréséig. Magyar katonák is szolgáltak itt, részt vettek az építésben is. Emlékükre magyar katonai temető létesült. Az erődök maradványai ma is megtekinthetők, de csakis idegenvezetéssel.

A Függetlenség terén II. János Pál pápa szobra áll, illetve egy műemlék torony, melyben pipa- és harangmúzeum kapott otthont. Przemyśliben több mint 100 éve működnek pipamanufaktúrák, a harangkészítésnek pedig hasonló múltja van – de csak a férfiak körében, nő ugyanis a hagyomány szerint nem lehetett jelen a készítésükknél!

Nem messze innen fekszik a Krasieczyni vár, melyen különleges graffitidíszítést figyelhetünk meg. Római uralkodók, lengyel királyok, a Krasicki család tagjai és katolikus szentek láthatók a vár falába karcolva. Négy tornya a négy világtáj irányába tekint: az isteni bástya 1613-ban kapott kápolnát; a pápai bástyát épp felújítják, a királyi bástyáról ellenőrizték régen a környéket; a lovagi vagy nemesi bástyáról kitűnő kilátás nyílik a környező tájra. A várkertben pedig van egy különleges kínai fa, ha – a legenda szerint – háromszor körbejárjuk, és közben gondolunk valamire, a kívánságunk teljesülni fog.

F. E.

A krasieczyni vár

Lancut

Te ezt elhiszed?

Rengeteg hazugsággal van tele a sajtó a Kristen Stewart és Robert Pattinson sztárpár kapcsolatáról, de állítólag ez a mostani viszi a pálmát. Egy meg nem nevezett forrás azt nyilatkozta egy magazinnak, hogy a pár decemberben megesküszik, és nem a hagyományos fehérruhás-szmokingos verziót választották, hanem egy New Orleans-i voodoo papnő előtt fogják kimondani a boldogító igent. A forrás szerint gyűrűt sem húznak

egymás ujjára – ezzel is megakadályozva, hogy a média rájuk telepedjen –, inkább mindketten valamiféle szerelmi zálogot adnak majd a másiknak, ami a szerelmüket jelképezi. Ráadásul egy tetoválást is csinálnak a csípőjükre – egy apró horgonyt –, amely azt szimbolizálja, hogy a „földön tartják egymást”, és megvédik a kapcsolatukat akkor is, ha viharos lenne körülöttük az élet. Te elhiszed, hogy a pár ilyesmire készül?

X-baby

Geszti Péter bevállalta a pelenkázást, amikor Shodeinde Dorgottayt élőshowba hívta, és most minden bizonnyal alkalma is nyílik rá. Az X-Faktor kisbabája ugyanis megszületett, és a mama babástól beköltözött a döntősök házába. Míg ő gyakorol, a kis Lisára apukája vagy a nagymamája vigyáz. A kislány már az édesanyja pocakjában hallgatózott a selejtezők során, de az X-Faktor házában most már töményen kap a zenéből, hiszen a mamája mellett a többiek gyakorlását is hallhatja: – Először úgy volt, hogy nem költözzünk be a házba. Gondoltuk, úgy több időm marad babázni, de aztán rájöttem, hogy otthon nem tudnék megfelelően koncentrálni a versenyre. Egyébként nincs túl nagy gondom. Lisa mindig csendes, általában csak akkor sír, amikor már nagyon éhes. Annyira hozzászokott a zenéhez, hogy a zajokra sem ébred fel. A döntőre nem viszem magammal, ahhoz még túl kicsi. Talán majd később, ha sokáig bent maradok – tette hozzá a kismama, aki most két feladattal birkózik.

Kivágják az öreg rockert(?)

Johnny Depp egy interjúban azt mesélte, hogy a **Karib-tenger kalózaiban** alakított karakterét, **Jack Sparrow** kapitányt egyik nagy példaképéről, a Rolling Stones gitárosáról, **Keith Richards**ról mintázta. Az öreg rocker később bekerült a produkcióba, a harmadik részben már ő alakította Johnny filmbeli apját, Teague kapitányt. A sorozat már a negyedik résznél tart, amiben a vén Keith ismét szerepet kapott, viszont felröppent a hír, hogy a **Disney** kérésére inkább kihagynák őt a filmből, pedig már szinte minden jelenetet leforgattak vele a produkcióhoz. Az ok állítólag az, hogy időközben megjelent Richards új könyve, amiben megint sokat elárul magáról és alkoholos-kábítószeres múltjáról, ez pedig a stúdió szerint nem fér össze az ő családi filmjükkel. Ugyanakkor a Karib-tenger kalózaik rajongói úgy vélik, hogy az öreg rocker múltja senki számára sem újdonság.

Far East Movement feat. Cataracs &

Dave: Like a G6

Bruno Mars: Just the Way You Are

Nelly: Just a Dream

Rihanna: Only Girl (In the World)

Usher feat. Pitbull: DJ Got Us Fallin' In

Love

Top 10

Flo Rida feat. David Guetta: Club Can't Handle Me

Taio Cruz: Dynamite

Eminem feat. Rihanna: Love the Way You Love

Katy Perry: Teenage Dream

Trey Songz feat. Nicki Minaj: Bottoms up

Ramóna szakított

Kiss Ramóna, a Barátok közt sztárja, a távolsággal magyarázza szakítását Tóth Norbert focistával, akivel öt és fél évig

együtt volt, de más források szerint nem ez az egyedüli ok. Egyesek már a kapcsolatuk kezdetén azt jósolták, hogy a ritka találkozások miatt hamar véget ér a románc. Ez mégsem így történt, és Norbi első átigazolását Szombathelyre simán átvészelték. Ramóna nagyon boldog volt, amikor párja múlt év nyarán visszatért a fővárosba. Nyár elején azonban a focista úgy döntött, hogy a Lombard Párához igazol, és ez a második kölönlkölözés már állítólag megviselte a színésznőt. A bulvár nem hagyta ennyiben a dolgot. A Barátok közt követői jól tudják, hogy a Kiss Ramóna által játszott karakter, Zsófi megcsalás miatt veszítette el szerel-

mét, és szerették volna megtudni, nem történt-e hasonló Ramóna életében is. Azóta előkotortak egy fotót, amelyen Baronits Gáborral, a Jóban Rosszban szépfűjával félreérthető közelségben táncol, ez idő táj pedig állítólag Norbi is kikacsingatott a kapcsolatból, és Freire Szilvit bombázta randevúra invitáló SMS-ekkel. Egyelőre nem tudni, hogy mindebből mi igaz, de egyre inkább úgy tűnik, hogy a távolság önmagában nem jelentett gondot. Ráadásul Tóth Norbi júliusban költözött Párára, és augusztusban vádlisérülést szenvedett, így hosszú hetekig nem is tartózkodott a vidéki városban, sőt a bajnokságon is alig szerepelt.

Egyetemi tantárgy lesz az Alkonyatból(?)

A Kaliforniai Állami Egyetem az ott tanuló diákjai számára elérhetővé szeretné tenni, hogy aki akarja, felvegye tantárgyként a Twilight-ot, amely keretén belül Edward Cullen és családja vámpírszokásairól is tanulhat. Az Alkonyat-mánia még mindig tombol, így arra számítanak az egyetem vezetői, hogy emiatt többen választják intézményüket, ha eljön az újabb felsőoktatási iratkozás időszaka. A tantárgy célja, hogy a diákok jobban megismerjék a populáris kultúrát és annak hatásait a nemek, a szexualitás és hit kérdéskörében. A kérdés már csak az, hogy mi köze mindennek az Alkonyathoz.

Totális nőuralom

Megszületett Matt Damon negyedik gyermeke. Az Oscar-díjas színész felesége ismét kislánynak adott életet, New Yorkban. Matt persze titokban abban reménykedett, hogy ezúttal fia születik, ugyanis csak lányok veszik körül otthon. Nem mintha, nem élvezné a helyzetet, de bizonyára hiányoznak az életéből az ún. fiús játékok. Feleségével három lányt nevelnek, két közös kislányuk mellett a színész örökbe fogadta párja korábbi kapcsolatából született 11 éves gyermekét is. „Teljes kisebbségben vagyok, ez örület!” – viccelődött lánya születése kapcsán Matt Damon, aki 2005-ben vette feleségül az argentin Luciana Barrosót.

Howard Carter, Tutanhamon újrafelfedezője

Carter 1873. május 9-én született Kensingtonban, egy festő nyolc gyermeke közül a legkisebbként. Gyerekkorát a család vidéki házában töltötte, iskolázatása nem volt éppen szabályszerű: apja taníttatta, így természetesen főként a rajzolás és festés alapjait sajátította el. Amikor apja Lord Amherst, a korabeli Anglia egyik legnagyobb egyiptomi régiséggyűjteménye tulajdonosának otthonában dolgozott, a házigazda megismertette a fiút értékes műkincseivel. A történelem iránt érdeklődő Howard figyelme Egyiptom felé fordult.

Nem sokkal később a British Museum egyik egyiptológusa, Percy Newberry Lord Amherst-nél keresett valakit, aki lemásolná a sírköveken levő rajzokat, valamint befejezi az általa megkezdett rajzokat és másolatokat, az ügyes kezű Howard Cartert ajánlották neki. Az ambiciózus fiatalember 1891 októberében már útnak is indult Alexandria felé, s az Egyiptomi Kutatási Alap (Egypt Exploration Fund) megbízásából rajzolóasszisztensként dolgozott kora legismertebb egyiptológusa, Flinders Petrie mellett: 1892-ben Amarnában, majd nyolc éven át Hatsepszut templomában. Az Egyiptomi Régészeti Hivatal vezetője, Gaston Maspero oly mértékben volt megelégedve munkájával, hogy 1899-ben kinevezték a felső-egyiptomi műemlékek főfelügyelőjévé, 1903–1905-ben Alsó-Egyiptom régészeti felügyelője volt.

Carter feltárta a Théba melletti nekropoliszt (Királyok völgye), II. Mentuhotep, I. Amenhotep, Hatsepszut és IV. Thotmesz sírját, Hatsepszut völgytemplomát, a XVIII. dinasztia királynéinak sírját és számos magánsírt. Akkoriban úgy tudták, hogy Ehnaton kivételével a XVIII. dinasztia valamennyi fáraóját a Királyok Völgyében temették el, és sírjaikat – a hiányzó Tutanhamonét kivéve – már felfedezték és kirabolták.

Carter nyolc hosszú éven át kereste a hiányzó sírt. 1917-ben kezdte vizsgálni azt a munkástelepet, amelynek maradványai II. Ramszesz és VI. Ramszesz sírjai között húzódtak.

Valójában kicsit máshol akart kutatni, de ide kapott engedélyt. Utólag már látható: az első kapavágást ott ejtették, ahol 5 év múlva a legnagyobb felfedezés várta őket.

A hosszas hiábavaló kutatás után 1922-ben Carter utoljára vonult a munkásfaluhoz, ahol az első évadot kezdte, és alaposan átvizsgálta VI. Ramszesz sírjának környékét, ahol addig az Egyiptomi Műemlék Felügyelőség kérésére nem kutattak. Lebontották a XX. dinasztia korabeli munkáskunyhókat, és november 4-én (éppen 87 évvel ezelőtt) előkerült az első nyom: egy tizenhat fokból álló lépcső, amely a Ramszesz sírjának közelében levő ókori munkáskunyhók maradványai alatt egy bevakolt ajtóhoz vezetett. Mögötte, a falon láthatóak voltak az ősi nekropolisz órének pecsétjei, az utolsó válaszfalon pedig Nebheperurú (Tutanhamon koronázási neve) volt olvasható. Ma már tudjuk: Tutanhamon sírjának az volt a szerencséje, hogy a későbbi uralkodók munkásai éppen felette telepedtek meg, és vastag meddő- és törmelék rétegekkel borították be a bejáratot.

Carter hamarosan megkezdte a titkát 3300 éven át őrző sír feltárását. A sírkamrában megtalálták a fáraó túl sok balzsamozószerezrel balzsamozott, s így súlyos károsodást szenvedett múmiáját és színarany, üveg- és féldrágakő-berakásokkal díszített halotti maszkját, amely megőrizte Tutanhamon arcvonásait. A több mint 2000 tárgy között aranyozott ládák, arannyal bevont és színes üveggel, illetve féldrágakövekkel díszített trónus, különböző állatfigurák, ékszerek, életnagyságú szobrok voltak. Tutanhamon sírja máig a leggazdagabb lelet, mely az ősi Egyiptomból származik. A napvilágra hozott kincsek nagy része a Kairói Múzeumba került.

A nagyközönséget azonban még a káprázatos kincseknél is jobban izgatja a fáraó atka. A bulvárlapok szenzációként tállták, hogy a feltárást követő évben – a diagnózis szerint vérmérgezésben – meghalt Lord Carnarvon, Carter megbízója, majd gyors egymásutánban 27 haláleset történt az ásatásban részt vevők és a velük érintkezésbe kerültek között. A valóságban azonban nem a múmia, hanem a felfedezés közlésétől eltiltott újságírók bosszújáról van szó. Az átok egyébként is válogatós volt, mert az expedíció 26 tagja közül 20 még tíz év után is élt, a „főbűnös” Carternek az átok 16 évet engedélyezett erőben-egészségben (66 évesen halt meg nyirokcsomórakban), a múmiát boncoló orvos pedig 86 évesen hunyt el. A legenda azonban tovább él.

Tutanhamon kincsei

CIP – Katalógizacija u publikaciji
Biblioteka
Matiče srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásügyi,
Tájékoztatói, valamint
Kisebbségi Titkársága

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

Szerbiai Művelődési
Minisztérium

A határon túl élő magyarok
megsegítéséért

INTERNET

Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása

(024) 555-765 Karadjordje Uf 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs

Jó Pajtás

Vajdasági magyar gyermeklap

■ YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
 ■ Kiadja a Magyar Szó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Megbízott igazgató: **Bordás Győző** ■ Főszerkesztő: **Pressburger Csaba** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
 ■ Törlelés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■
 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
 ■ Dinárfolyósámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
 ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
 ■ Készült a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
 ■ Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerek@jopajtas.info ■